

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 2

Teşrinievvel 1929

Sayı 19

**Reisicümhur Hazretlerinin
Büyük Millet Meclisinin üçüncü intihap devresinin üçüncü
içtimanda
Heyeti Umumiyyede irat buyurdıkları
nutuk**

B. M. Meclisinin muhterem azası;

Üçüncü B. M. Meclisinin üçüncü içtima senesini açıyorum. B. M. Meclisinin her toplanması bizim için yeni bir hayat ve gayret kaynağıdır.

Bu feyizli kaynağın karşısında bulunmaktan mütehassis olarak aziz arkadaşlarımı muhabbet ve hürmetle selamlarım, (alkışlar)

Geçen sene memleketin dahilî hayatı, huzur ve asayiş içinde geçmiştir. Cumhuriyetin dahilî siyaseti vatandaşın yaşayışını hiç bir nüfuz ve tasallutun tesirinde bırakmaksızın temin etmektir. Bu siyaset, dikkatle takip olunmaktadır. Bu hususta

.....

Cumhuriyet jandarma ve zabitanının hizmet ve fedakârlığı yüksek takdirinize lâyıktır. Bunu memnuniyetle ifade ederim.

Memleketin fikrî ve İktisadî inkişafıta yüksek terakki sahası olmasına çalışmak, idealimizdir. (alkışlar) Fakat bu inkişafın medenî ve millî sınır haricinde ceryan almasını prensiplerimize muvafık bulamayız.

En yeni kanunlarla mücehhez olan adliyemizin basireti ve adaleti tatbik için gösterdiği dikkat milletin huzuru ve nizamını masun tutmağa kâfi ve muktedirdir.

Geçen sene memleketin sıhhati mühim bir arızadan müteessir olmaksızın geçmiştir.

Her nevi sıhî mücadeleyi, mümkün olan derecede seri ve geniş bir surette takip etmek başlıca hedeflerden olmağa lâyıktır.

Dahilî idarede tam teşkilli nahiyeler arttırılmalıdır. Bunu bilhassa tavsiye etmek isterim. Yeni nahiyelerin açıldığı yerlerdeki vatandaşlar, mazhar oldukları kolaylıktan memnuniyet göstermektedirler.

Diğer taraftan bazı, vilâyetlerde, hususî bütçelerindeki tediyenin intizamsızlığı görülüyor. Bu intizamın tek çaresi, hususî bütçelerin hayalden uzak, hakikî adetlere, hakikî hesaplara istinat ettirilmesidir.

.....

Hükümetin bu hususu murakabede bulundurması matluptur. Meclisinizin en büyük eseri olan Türk harfleri, memleketin umumi hayatına tamamen tatbik olunmuştur. İlk müşkülât milletin mefkure kuvveti ve medeniyete olan muhabbeti sayesinde kolaylıkla yenilmiştir. Millet mektepleri normal tedrisat haricinde kadın ve erkek yüz binlerce vatandaşların nurlanmasına hizmet etti, (alkışlar) Bu mekteplerin daha fazla bir gayret ve şevkle idame edilmesi lâzımdır.

Cümhuriyetin Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri her hususta kıymetli takdirinize ve itimadınıza lâyıktır. (şiddetli alkışlar) Bunu tam kafi kanaatla söyleyebilirim.

Milletin muhterem vekilleri;

Hâriciyede dürüst ve açık olan siyasetimiz bilhassa sulh fikrine müstenittir, (alkışlar) Beynelmilel her hangi bir meselemizi sulh vasıtasile halletmeyi aramak bizim menfaat ve zihniyetimize uyan bir yoldur. Bu yol haricinde bir teklif karşısında kalmamak içindir ki emniyet prensibine ve onun vasıtalarına çok ehemmiyet veriyoruz. Beynelmilel sulh havasının mahfuziyeti için Türkiye Cumhuriyeti iktidarı dahilinde her hangi bir hizmetten geri kalmıyacaktır.

Aziz Arkadaşlarım;

Memleket iktisadiyatı bütün dikkat ve faaliyetimizi bilhassa cezbetmektedir.

Ziraatte geçen istihsal senesi bazı mıntakalar da tabî tesirattan ziyade zarar oldu;Bununla beraber vaziyet evvelki senelerin darlığına nisbetle umumiyetle normale yaklaşmıştır denilebilir. Ziraî enstitülerin bir an evvel vücade getirilmesine ehemmiyet veriyoruz. Bu sene ziraî kooperatif teşkilâtına başlanmış olması bilhassa memnuniyetimizi mucip oluyor. Bu kooperatifleri memleketin her tarafına teşmil etmeği ziyade iltizam ediyoruz. Kezalik çiftçiye arazi vermek de hükümetin mütemadiyen takip etmesi lâzım gelen bir keyfiyettir. Çalışan Türk köylüsüne işliye bileceği kadar toprak temin etmek memleketin istihsalâtını zenginleştirecek başlıca çarelerdir, (alkışlar)

Ticaret sahasında normal şeraitin tesis ve takviyesine devam olunacaktır. Bir sene zarfında teşekkül eden Türk şirketlerinin temsil ettikleri sermaye on beş milyon lirayı geçmektedir. Bu ve ticaret tahsili için görülen ziyade rağbet ticarete intibahın kuvvetli delilleridir. Deniz ticaretini ve bilhassa Seyrisefain İdaresinin terakkilerini hazla zikrederim. Seyrisefaini gerek deniz vasıtaları ge-

rek fabrikalariyle geniş mikyasta kuvvetlendirmek lâzımdır. Bu lüzumu dikkat ve alâkanıza arz etmek isterim.

Yeni ticaret muahedelerinin müzakere ve intacı umumiyetle iyi bir mecradadır. Büyük ticaret münasebetlerimizi tanzim eden muahedelerden bir çoğu bitirilmiştir, bunlar bu devrede meşgalenize başlıca mevzu olacaklardır. Gene bu devrede iştigal buyuracağınız İktisadî kanunların ehemmiyeti pek ziyadedir. İş Kanunu, Yeni Maden Kanunu Orman Kanunu; bunların başlıcalarıdır.

Muhterem efendiler;

B. M. Meclisinde son beyanatımızdan bu güne kadar geçen bir sene zarfında, vatanda yeniden (445) kilometre demir yolu döşenmiştir. Bir seneye kadar da yeniden (500) kilometre döşenilmesi mukarrerdir, (alkışlar)

Erzurum hattına ait, fennî ve ihzari ameliyat hararetle devam etmektedir.

Mersin-Adana demir yolu, Devlet Demiryolları işletmesine ilhak edilmiştir. Kanaat ve itimat veren bu sade rakkamlar ve hadiselerle beraber arz edeyim ki, yeni açılan demir yollarının ilk seneleri için zarurî olan işletme açıkları dahil olduğu halde, umum işletme kendi kendini idare etmektedir.

.....

Yol vergisi hasılatının tamamen elde edilmesi, ehemmiyetle takip olunmak lâzımdır.

Su işlerinin teşkilâtı, etütleri henüz başlangıcındadır. İktisadiyatımızın ana tedbirlerinden olan su işleri umumî idaresinin fennî kabiliyet ve kudreti, çok sağlam kurulmak lâzımdır.

Mühendis ve fen memuru, süratle ve daha çok adet ve ehliyetle yetiştirmek için yeni tedbirler almak icabeder.

Mâliyemiz çetin bir seneyi muvaffakiyetle geçirmektedir. Haricî borçların tediyesi, Anadolu hattı taksitlerinin ödenmesi ve Teadül kanununun tatbiki; malî bünyenin sağlamlığı ve bütçemizin hakikî ve hesaplı olması sayesinde başarılmaktadır. (alkışlar)

Senelerdenberi malî sahada devam eden ıslahat, bu seneki faaliyetimizde de yeni mevzular bulacaktır, Ücretli memurlar ücretlerinin tanzimi, yeni Müzayede ve Münakaşa kanunu, bu cümledendir.

Büyük Meclise takdimi mukarrer olan Askerî ve Sivil Tekaüt kanununun ehemmiyeti üzerine de bilhassa dikkatinizi celbetmek isterim.

Devlet Bankasının teşkiline dair kanun da Büyük Meclise takdim olunacaktır.

Aziz arkadaşlarım; Semereli işlerle geçen faa-

.....

liyet senelerinizin biri daha mühim mevzularla sizi bekliyor. Sizin için büyük muvaffakiyet dilerim. Sizin muvaffakiyetiniz milletin saadetidir; selâmetidir. (Şiddetli sürekli alkışlar)

.....

**Dahiliye Vekili beyefendinin
Zabıtamızı Takdirleri**

—————

Vekil beyefendinin beyanatı

Dahiliye vekili Şükrü Kaya beyefendi Cumhuriyet bayramında geçit resmine iştirak eden Jandarma zabitan ve Polis erkânı şerefine Ankara Palasta verdikleri çay ziyafetinde matbuat mümessillerine asadaki beyanatta bulunmak suretile zabıtamızı takdir buyurmuşlardır:

Jandarma ve Polis kuvvetleri her an vatanın ve cümhuriyetin istediği daimî sadakatin, sesi çıkmıyan, ve öğünmiyen feragatin timsali olan bir kanun ordusudur. Bu ordu, vatandaşın her sıkıntı ve tehlike zamanlarında yardıma yetiştiğinden emin olduğu bir imdat kuvveti haline girmek yolundadır.

Vatandaşların haklarına, hürriyetine, memleketin huzuruna ve asayişine karşı yapılan ve yapılacak her tecavüz, karşısında kanunun çelik kalkanı olan bu inzibat kuvvetlerini bulur. Bu kuvvet, bahsettiğim asayiş maddeten temin ettiği gibi, vatandaşların

.....

kalbinde, bütün huzurun asıl menbaı olan emniyeti de tesis etmiştir.

Kudretli ve fedakâr kumanda ellerinde bulunan bu kuvvet, vatandaşlarının muhabbet ve itimadına cidden lâyıktir. Bilhassa bu huzur ve asayişi müdafaa için dağ başlarında, geceleri karanlık sokaklarda, sinsî ve hain tuzaklar arasında zaman zaman genç ve temiz kanlarını döken bu vatan çocuklarının aziz hatırası elemle, fakat hürmetle anılmalıdır.

Teşkilat ve fek ve ilhaklara ait

Kararnameler

Kararname

No. 3505

Madde 1— İzmir Vilâyeti merkez kazasına merbut Seydiköy nahiyesinin merkezi, Aynı nahije dahilinde bulunan Cümaovası köyüne nakledilmiştir.

Madde 2— Urla Kazasına merbut Gülbahçe nahiyesi lağvedilmiş ve mezkûr Kaza dahilinde Kilizma mevkiinde Kızılbahçe nahiyesi namıyla yât edilmek ve merbut cetvelde yazılı olan Köylerden mürekkep bulunmak üzere bir nahije teşkil olunmuştur.

Madde 3— Torbalı Kazasına merbut Değirmendere nahiyesinin bu kazadan irtibatı fek edilerek İzmir merkez kazasına raptedilmiştir.

Madde 4— Bu Kararname Hükümünü İcraya Dahiliye vekili Memurdur.

13- 10- 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

.....

Kararname

No. 3506

Madde 1— Aydın Vilâyetinin Çine Kazasına bağlı olan Karpuzlu nahiyesi merkezi Demirci Dere Köyüne nakledilmiştir.

Madde 2— Bu Kararnamenin hükmünü yapmağa Dahiliye vekili memurdur.

13- 10- 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No: 3507

Madde 1— Mardin Vilâyeti merkezine merbut Koçhisar nahiyesi mezkûr Vilâyete tabi Resûlayn kazasına rabt edilmiş ve kaza merkezi Resûlayndan Koçhisara ve Koçhisardaki Nahiye teşkilâtı da Resûlayına nakledilmiştir.

Madde 2— Kazanın ismi Koçhisar ve nahiyenin ismi de Resûlayn olarak tevsim edilmiştir.

Madde 3— Bu Kararnamenin Hükümünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13-10 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

.....

Kararname

No. 3508

Madde 1— İstanbul Vilâyetinin Beykoz kazasına tabi Yeni mahallenin Küçüksu deresinin Üsküdar tarafında kalan kısmı ile Kartal kazasına tabi Dudullu, Küçükbakkal, Ümraniye, Çekme, kariyerleri Üsküdar kazasına bağlanmıştır.

Madde 2— Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13/10/ 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No: 3509

Madde 1— Denizli Vilâyetinin Çal Kazasına merbut Esefli köyü bu kazadan alınarak Denizli merkezine bağlanmıştır.

Madde 2— Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili Memurdur.

13-10- 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No. 3510

Madde 1 — Elâziz Vilâyeti merkez kazasının Sarnı nahiyesi merbutatından Halfemaamezarı, Temtemaamezarı, Aşurkân, Piran, Azizan, Cebbaruşağı, Mirabi, Pul Hozik, Lorikân, Melisan, Sino karyeleriyle Balibey nahiyesinin Kuliyan karyesi ve mezkûr Vilâyetin Baskil Kazasının Muşar nahiyesi merbutatından Karabey, Koyunuşağı, Konak Zırkıbaz, Zırkıçük, Zırkışeyhemir, Giliruşağı, Tapkiran, Karyeleri mezkûr nahiyelerden irtibatlarının fekkile aynı Vilâyetin Ceban Kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur. 13-10- 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No: 3511

Madde 1 — Ankara Vilâyetinin Polatlı kazasına merbut bulunan Deveci köyü mezkûr kazadan alınarak aynı vilâyetin haymana kazasına ilhak olunmuştur.

Madde 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur. 13-10- 1929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

S. Kaya

.....

Kararname

No: 3512

Madde 1 — Ankara Vilâyetinin Ayaş Kazasına merbut Dereli karyesi mezkûr kazadan alınarak aynı Vilâyetin Beypazarı kazasına bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu Kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur. 13-10-1929

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No : 3513

Madde : 1 — Bayazıt vilâyetinin Karaköse kazasına merbut Usturukan ve Bozadarak köyleri mezkûr kazadan alınarak aynı vilâyetin Diyadin kazasına ve mezkûr vilâyetin İğdır kazasının Kuyucak köyü de bu kazadan alınarak Karaköse kazasına ilhak edilmiştir .

Madde : 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13-10-929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No : 3514

Madde: 1 — Erzurum vilâyeti merkezine merbut Ilıca nahiyesinin Zazalar karyesi mezkûr nahiyeden alınarak aynı vilâyetin Tercan kazasının Glviran nahiyesine ilhak edilmiştir

Madde : 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13 -10-929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil
İsmetDahiliye vekili
Ş . Kaya

Kararname

No : 3515

Madde : 1 — Kırşehir vilâyetinin Merkez kazasına merbut Köşker ve Avanos kazasına merbut Karahasanlı köylerinde bu namlarla birer nahiye teşkil edilmiştir.

Madde: 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13- 10-929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil
İsmetDahiliye vekili
Ş . Kaya

.....

Kararname

No : 3516

Madde : 1 — Cebelibereket vilâyetinin Merkez kazasına tabi Yarpuz nahiyesinin Külü, Kapulu, Çat karyeleri dörtyol kazasının merkez nahiyesine ve Bahçe kazasına merbut Kuşçumustafa karyesi de İslâhiye kazasına bağlanmışlardır.

Madde : 2 — Bu Kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur .

13-10-929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Kararname

No : 3518

Madde : 1 — Bilecik Vilâyeti dahilinde Söğüt kazasının Mihalğazi nahiyesine merbut Tekirler, Ozan, Gerede, Kuzucular, Yenice köyleri mezkûr nahiyeden alınarak Ankara Vilâyetinin Nallıhan kazasına ilhak olunmuştur.

Madde: 2 Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

13 - 10 - 929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

.....

Kararname

No: 3519

Madde: 1 — Bilecik vilâyetinin Osmaneli kazasına merbut bulunan Kozan, Bayat, Taşoluk, Hisarlık, Sekiharman, Halidiye, Karacaviran köyleri mezkûr kazadan alınarak Kocaeli Vilâyetinin Geyve kazasına ilhak edilmiştir.

Madde : 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye

vekili memurdur .

13 - 10-1929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

—————

Kararname

No: 3520

Madde: 1 — Eskişehir vilâyetinin Seyitgazi kazasına merbut Ayvacık köyü mezkûr kazadan alınarak, Eskişehir merkezine ve Eskişehir merkez kazasına tabi Çifteler nahiyesinin Nasriye köyü de mezkûr nahiyeden alınarak aynı vilâyetin Sivrihisar kazasına bağlanmıştır.

Madde: 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur. 13-10-929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

Kararname

No : 3563

Madde: 1 — Mardı ı Vilâyetinin Nusaybin kazasına merbut Telafrit köyü mezkûr kazadan alınarak ayni vilâyetin Cizre kazasına ilhak edilmiştir,

Madde: 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

23 - 10 - 929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

Kararname

No : 3564

Madde : 1 — Mardin vilâyetinin Midyat kazasına merbut İzdara köyü mezkûr kazadan alınarak ayni vilâvetin Gerçüş kazasına ilhak edilmiştir .

Madde: 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

23 - 10 - 929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

Kararname

No : 3592

Madde : 1 — Konya vilâyetinin merkez kazası dahilinde: Hatip, Tömek, Yarma, Obruk ve Akşehir kazası dahilinde ; Tuzlukcu, Turgut, Reis ve Kadınhanı kazası dahilinde: Sarayöntü, Kurthasanlı ve Seydişehir kazası dahilinde: Çavuş, Çetini ve Sultaniye kazası dahilinde: Beyviran ve Ereğli kazası dahilinde Zanapa ve Karaman kazası dahilinde: Kılbasan, İlişire, Bucakkışla ve Bozkır kazası dahilinde: Hocaköy, Ahurlu ve Ermenak kazası dahilinde Kazancı ve İlgın kazası dahilinde: Aşağıcığıl ve Beyşehir kazası dahilinde: Manastır ve Hadım kazası dahilinde: Gerez ve Cihanbeyli kazası dahilinde: Sülüklü namlarile tam teşkilâtli olarak yeniden 23 nahiye teşkil edilmiştir.

Madde : 2 — Bu teşkilât münasebetiyle Cihanbeyli kazasına merbut Yunak nahiyesi mezkûr kazadan alınarak akşehir kazasına ve Konya merkez kazasına merbut Mürselefendi nahiyesi Cihanbeyli kazasına ilhak edilmiş ve bu kaza merkezi Mürselefendi nahiyesinin merkezi olan inevine ve bu nahiye merkezi de Böğrüderek namıyla yât edilmek üzere Cihanbeyli kazasının merkezi bulunan Reşadiyeye naklolunmuştur.

Madde: 3 — Bukararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur :

27- 10-929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

Tayinler

Valiler

No : 8466

Çanakkale valisi miralay İsmail Hakkı beyin Millî müdafaa vekâletinin talebine binaen sınıfına iadesiyle yerine Burdur valisi Süreyya, Burdur valiliğine Artvin valisi Hazım, Artvin valiliğine sabık vali Cevdet beylerin tayinleri Dahiliye vekâletinin 13/10/929 tarih ve 3400 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine icra vekilleri hey'etinin 10/17/929 tarihli içtûmunda tasvip ve kabul olunmuştur.

17/10/920

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

BŞ. V.	AD.V.	M.M.V	DA.V.
İsmet	M.E.	A.M.	Ş.K.
HA.V.	MA.V.	MF.V.	NA.V.
D.T.R	Ş.S.	C.H.	R.
İK.V.		S.İ.M.V.	
Ş.		D.R.	

Mektupçular

No:3539

Kars vilâyeti mektupçuluğuna Zatişleri Tetkiki muamelât

.....

memuru mektebi hukuk mezunlarından Selâattin beyin tayini tensibedilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

16/10 929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

No:3562

Maraş mektupçusu Eşref beyin Van vilâyeti mektupçuluğuna mezkûr vilâyet mektupçusu Mehmet Nuri beyin Maraş mektupçuluğuna nakli tayinleri tensibedilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur,

28 10 929

REİSİCÜMHUR

Gaz i. M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş. Kaya

Belediye müdürleri

No :3470

İstanbul Şehremanetinin münhâl bulunan Beyoğlu belediye müdürlüğüne Bayazıt müdürü Kadri. Bayazıt müdürlüğüne Bakırköy müdürü İhsan, Bakırköy müdürlüğüne

Üsküdar müdürü İsmail Hakkı, Üsküdar müdürlüğüne emanet zatişleri müdürü Sedat beylerin tayinleri tensibedilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

28 9 929

REİSİCÜMHÜR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye vekili

Ş . Kaya

Tekaüt

No : 8438

Çankırı valisi Nuri beyin memurin kanununun muvaakkat birinci maddesi mucibince tekaüde şevki Dahiliye vekâletinin 3 10 929 tarih ve 3289 numaralı tezkereşiyle yapılan teklifi üzerine icra vekilleri hey'etinin 9 10 929 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur .

9 10 929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kamal

BŞ.V. AD.V. M.M.V. DA.V.

İsmet M. E. M.A. Ş.K.

HA.V. MA.V. MF. V. NAV,

D.T.R. Ş.S. C.H. R.

İK.V. S.İ.M.V.

D.R

Ş.

Serkomiserler

Rize serkomiserliğine Gireson serkomiseri Hurrem efendi naklen tayin kılınmıştır.

Gireson serkomiserliğine Rize serkomiseri Mehmet efendi naklen tayin kılınmıştır.

Aydın serkomiserliğine Ankara No 2 serkomiseri Sabri efendi Ankara serkomiserliğine Aydın serkomiseri Ömer Hulusi efendi nakledilmiştir.

İkinci komiserler

Bursa ikinci komiserliğine Çanakkale sabık ikinci komiseri Mustafa Remzi efendi tayin kılınmıştır.

Edirne ikinci komiserliğine İstanbul 65 numaralı ikinci komiseri Bahattin efendi naklolunmuştur.

Komiser muavinleri

İstanbul polis ikinci şube 103, 173 numaralı taharri komiser muavinliğine Cebelibereket komiser muavinlerinden İsa ve Hacı Mehmet efendiler naklolunmuşlardır.

Cebelibereket komiser muavinliklerine İstanbul 103,173 taharri komiser muavini Nüzhet ve Ahmet Fevzi efendiler naklolunmuşlardır.

İstanbul 340 numaralı komiser muavinliğine 241 numaralı sabık komiser muavini Hakkı efendi tayin kılınmıştır.

Azil

Elâziz komiser muavini Ömer Faruk efendi azil edilmiştir.

Tekirdağ ikinci komiseri Emin Ali efendi tecavüzü mezuniyet ettirmesinden naşi müstafi adedilmiştir.

.....

Tamimler

1 - Vilâyetler idaresi

3-10-1929

Hülâsa :

Balıkesir, Bursa, Kayseri,
Adana askerlik dairelerinde
yapılan tadilâta dair.

No. 6336

Balıkesir, Bursa, Adana, Kayseri askerlik dairelerinde yapılan tadilâta dair Millî Müdafaa Vekâletinden alınan 26-9-29 tarih ve 2350 1727 No lı tezkere sureti leffen gönderildi efendim.

**Millî Müdafaa Vekâletinin 26-9-1929 tarih ve 3/2550/1727 No h
tezkeresi suretidir:**

B — Askerlik daireleri teşkilâtında aşağıdaki yazılı tadilât yapılacaktır.

A — Balıkesir Askerlik dairesinde :

1 — Lapseki şubesi lağv, bu kaza askerlik işleri Çanakkale şubesine devredilecektir.

Mülga Lapseki Şubesi kadrosu dahilinde mevcut mülhak yüzbaşı Çanakkale Şubesi kadrosuna ithalen kaza merkezinde kalacak ve kaza muamelatım Çanakkale Şubesi namına tedvir edecektir. Mütebaki mülga Lapseki Şube heyeti Balıkesire gelerek ve halihazır Balıkesir Şubesi

.....

kadrosunda fazladan bulunan mülhak yüzbaşidan Şube merkezinde bulunandı kadrosu dahiline alarak Balıkesir Köyler Şubesini teşkil edecektir,

Balıkesir Köyler Şubesi Balıkesir kazasına merbut nahiyelerle Susığırılık kazasının askerlik işleriyle meşgul olacaktır.

2 — Halen Susığırılık kaza merkezinde bulunan mülhak Yüzbaşı Balıkesir askerlik Şubesi kadrosundan alınarak Balıkesir Köyler Şubesi kadrosuna idhal olunarak kemafissabık Susığırılık kaza merkezinde bulunacak ve kaza muamelatını merbut bulunduğu Balıkesir Köyler Şubesi namına tedvir edecektir.

3 — Halihazır Balıkesir askerlik Şubesi normal bir Şube kadrosıyla Balıkesir şehir Şubesi namını alarak Balıkesir şehrinde mukim yerli ve yabancı bütün efradın ve doğrudan doğruya merkezi kazaya merbut köylerin askerlik işleriyle meşgul olacaktır.

4 — Çanakkale Şubesi kadrosuna fazladan verilen ve Şube merkezinde bulunarak vazife görmekte olan mülhak Yüzbaşı da İmroz kaza merkezine gönderilerek kaza işlerini tedvir edecektir.

Şu halde Çanakkale Şubesinin esas kadrosuna ilave edilen iki mülhak yüzbaşidan biri İmroz, diğeri Lapseki kaza merkezlerinde bulundurulacaktır.

B — Bursa askerlik dairesinde :

1 — Mudanya Şubesi lağv, edilecek ve bu Şube mülhak kaza merkezinde kalarak kaza askerlik işlerini tedvire devam edecektir, Mütebaki Mudanya Şube heyeti Bursaya gelerek halihazır Bursa Şubesi kadrosunda fazladan bulunan mülhak yüzbaşıda kadrosu dahiline alacak ve Bursa Köyler Şubesini teşkil edecektir.

Bursa Köyler Şubesi Bursa kazasına merbut köy ve

nahiyelerle Mudanya1 kazasının askerlik işleriyle meşgul olacaktır.

2 — Bursa askerlik Şubesi, Bursa şehir Şubesi namını alacak ve normal bir Şube kadrosile şehir dahilindeki yerli ve yabancı bilumum efradın askerlik işleriyle meşgul olacaktır.

C — Kayseri Askerlik dairesinde :

1 — İncesu Şubesi lağv edilecek ve Şube kadrosunda mevcut mülhak yüzbaşı Kaza merkezinde kalarak Şube muamelatını Kayseri şehir Şubesi namına tedvir edecek ve bu Şubenin kadrosuna alınacaktır.

Mütebaki İncesu Şube hey'eti Kayseri kaza merkezine gelerek halen Kayseri Şubesi kadrosunda fazladan bulunan ve merkezde vazife gören mülhak yüzbaşıda kadrosu dahiline alarak Kayseri Köyler Şubesini teşkil edecektir.

Kayseri Köyler Şubesi, Kayseri Kazasına merbut Köy ve nahiyelerin muamelatıyla meşgul olacaktır.

2 — Halihazır Kayseri Şubesi Kayseri şehir Şubesi namını alacak ve şehir dahilindeki yerli ve yabancı bilumum efradın ve İncesu kazası efradının askerlik işleriyle meşgul olacaktır. Şu halde Kayseri şehir Şubesi kadrosunda bulunarak Kaza askerlik işlerini Kayseri şehir Şubesi namına tedvir eden bir fazla mülhak yüzbaşı bulunacaktır.

D — Adana askerlik dairesinde:

1 — Bağçe Şubesi lağv ve Kaza askerlik işleri İslâhiye şubesine devrolunacaktır.

Mülga Bağçe şubesi hey'eti Adanaya gelerek Adana köyler şubesini teşkil edecektir.

Adana Köyler Şubesi, Adana merkez kazasına merbut köy ve nahiyelerle merkez kazası dahilinde bulunan yabancıların askerlik işleriyle meşgul olacaktır.

2 — Adana Şubesi halihazır kadrosile Adana şehir şubesi namını alacak ve münhasıran şehir dahilinde mukim

yerli ve yabancı efradın her nevi askerlik işleriyle meşğul olacaktır.

3 — Bu tebeddülât emrin alındığından itibaren asgari bir müddet zarfında ikmal olunacak netice vekâlete bildirilecektir.

4 — Bu tebeddülâtın 1929 seferber olma cedvellerinde istilzam ettireceği tadilât ve cetvellerde lâzım gelen tashihat heman yapılarak vekâlete bildirilecektir.

5 — Kolordulara, ordu Müfettişliklerine Sunufu muhtelif müfettişliklerine yazılmış, Devaire tebliğ edilmiş ve B. E. Rs. Ar. edilmiştir.

7-10-1929

Hülâsa :

Dairenizce alınmakta olan Rusum ve hasılatın müstenidatını gösterir bir cetvelin irsaline dair:

No 6393

Umumi Bütçeye merbut “C., cetvelinde yazılı Kavanin, nizamât ve mukarreratın hangilerinin hükümleri meri bulunduğu tayin ve tesbitiyle mezkûr cetvelin islâhı cihetine gidilmek üzere dairenizce alınmakta olan rusum ve hasılatın müstenit olduğu kanun, nizam ve kararların nevileriyle tarih ve numaralarını gösterir musaddak bir cetvelin tanzim ve irsali Maliye Vekâletinden talep edilmekte olduğundan matlup cetvelin üç güne kadar tanzim ve irsali temenni olunur efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

12 - 10 - 929

Hülâsa:

İdare taksimatı haritasının
leffiyle :

No: 6515

Vekâletçe tabettirilen “ Türkiye Cümhuriyeti İdare Taksimatı Haritası ” ndan adedi leffen gönderildi efendim .

16 - 10 - 929

Hülâsa:

Vilâyet gazetelerinin
münderecatı hakkında.

No . 6569

Vilâyet gazeteleri şekil ve muhteyivatı itibariyle muhtelif tarzlarda çıkmaktadır. Bazılarının münderecatı ise heman ilânattan ibarettir. Vekâlet bunların halka ve bilhassa köylüye faydalı bir şekilde çıkarılmasını tasavvur etmektedir. Esaslı bir şekil tesbit ve tebliğ edilmek üzere bazı suallerin sorulmasına lüzum görüldü, asadaki suallerin cevaplarını en kısa zamanda verilmesini rica ederim efendim .

1 — Vilâyette matbaa var mıdır, masrafı ne suretle temin olunuyor .

2 — Vilâyetin resmî gazetesi var mıdır, nerede tabolunuyor. Adedi tabı ne kadardır. Gazete nerelere ne suretle tevzi olunuyor. Neşri masarifi neye baliğ olmaktadır. Tahrir işleri için ne kadar masraf ihtiyaredilmektedir.

3 — Resmî gazeteler neşredilmiyorsa sebebi nedir. Evvelce neşrediliyormu idi. Edilmeyorsa şimdi neden neşredilmiyor .

4 — Vilâyette gayri resmî gazeteler intişar ediyormu ? Bunlara her hangi bir suretle muavenet yapılmaktamıdır ?

5 — Resmi gazetenin münderecat itibariyle istifade edilecek bir şekle konulması için Vilâyetçe neler düşünölmektedir .

6 — Eđer neşrolunuyorsa resmi gazetenin son bir nüshası gönderilecektir .

16 10/1929

Hülâsa:

Âli Karar heyetince
istenilen malûmat ve izahat
hakkında:

No : 6639

Kanunen muayyen olan mesai müddeti bitmek üzere olduğundan henüz intaç edilmemiş dosyaların muamelelerinin neticelendirilmesi için âli karar heyetince istenilen malûmat ve izahatın günlük muamelata tercihan verilmesi Hey'eti Müşarileyha riyasetinin iş'arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulmakla iktizasının ifası tamamen tebliğ olunur efendim.

19 10 929

Hülasa :

Telgraf muhaberatının mühim ve müstacel işlere hasrı hakkında kanun ve kararname hükümlerinin tamamen tatbikine dair:

No. 6713

Zeyl- 10 8 1929 tarih ve 5176 No lı umumî tebligata: Telgraf muhaberatının mühim ve müstacel işlere hasrı

.....

hakkındaki kanun ve kararname ahkâmının tamamen tatbikine dair Başvekâleti celileden varit olan 13/10 929 tarih ve 6/3778 No lı tezkerenin bir sureti leffen gönderildi.

Mucibince hareket olunması bu kerre de ehemmiyetle ve tamimen tebliğ olunur efendim.

Başvekâleti celilenin 13-10- 1929 tarih ve 6/3778 No lı tezkeresi suretidir.

24- 6 -1929 tarihli ve 6/2540 numaralı tezkereye zeyildir. Telgraf muhaberatının mühim ve müstacel işlere hasrı hakkındaki Kanun ve Kararname ahkâmı hilafına, dairelerce bütün muhaberatın telgrafla icra edilmekte olduğu ve yevmi tren ve yahut başka vasıtası olan mahallerde bile bu cihet nazarı dikkate alınmadığı Dahiliye vekâletinden iş'ar olunmaktadır. Bu baptaki kanun ve mukarrerat ahkâmının tamamen tatbikinin temin buyrulmasını ehemmiyetle ve tamimen rica ederim efendim.

20 10 1929

Hülâsa:

Nirengi işaretlerinin hüsni muhafazasına dair:

No : 6736

Millî müdafaa Vekâletinin 15-10-1929 tarih ve 951 No lı tezkeresinin bir sureti leffen gönderildi.

Mevzuubahs Nirengi işaretlerinin hüsni muhafazasıyla beraber tahribine cüret edenler hakkında muamelei kanuniye ifası ve Harita memurları tarafından bu babta vukubulacak

müracaatlarda teshilat gösterilmesi tamimen tebliğ ve temenni olunur efendim.

Millî müdafa Vekâletinin 15-10-1929 tarih ve 951 No lu tezkeresi suretidir.

Ciheti askeriyece memleketin müdafaası namına yapılmakta olan Haritalar için bir çok fedakârlıkla rekzedilen Nirengi işaretlerinin gerek zemin üzerindeki beton akşamı ve gerekse üzerlerine merkûz işaretlerin bazı kimseler tarafından tahrip edilmekte bulunmuş ve bunun men'i esbabı zımnındaki teşebüsattan şimdiye kadar bir fayda temin edilmemiştir.

Bu sene bir çok masarif ihtiyar edilerek birinci ve ikinci derecede Nirengi işaretleri rezolunacağından ve bunların hini hacette Topçu vezaifinin ifası için dahi daima muhafazaları lazım gelmekte bulunduğundan bu kadar fedakârlıkla memleketin müdafaasına masruf mesainin tahripten vikâye ile muhafazalarının temini ve tahribatta bulunanların pençei kanuna teslimleri hususunun ve Harita memurini tarafından bu bapta vukubulacak müracaatlarda teshilatı lâzıma gösterilmesinin memurini mülkiyeye tebliği ve neticesinden malûmat ita buyrulmasını arz ve rica ederim efendim .

20 - 10 - 1929

Hülâsa:

Resülayın kazasının Koçhi sara nakledilerek Koçhisar kazası tevsim edildiğine dair;

No : 6740

Reisicümhur Hazretleri tarafından tasvip buyrulan 13- 10 - 1929 tarih ve 3507 No lu Kararname mucibince Mardin

.....

Vilâyeti merkezine merbut Koçhisar nahiyesi Resûlayın kazasına raptolunarak Kaza merkezi Resûlayından Koçhisara ve Koçhisardaki nahiye teşkilâtı Resûlayına naklolunmuş ve Kazanın ismi Koçhisar ve nahiyenin ismi Resûlayın olarak tevsim edilmiş olduğu tebliğ olunur efendim .

21-10-1929

Hülâsa:

İzmir Vilâyetinde bir nahiye lağv ve bir nahiye teşkil edildiğine dair:

No : 6753

Reisicümhur Hazretleri tarafından tasvip buyrulan 13 - 10- 1929 tarih ve 3505 No lı kararname mucibince İzmir Vilâyeti dahilinde Urla kazasına merbut Gülbahçe nahiyesi lağvedilerek mezkûr kaza dahilinde kilizman mevkiinde kızılbaççe nahiyesi namiyle yat edilmek üzere bi nahiye teşkil ve Torbalı kazasına merbut Değirmendere nahiyesi bu kazadan alınarak İzmir merkez kazasına raptedilmiştir efendim .

22 -10- 1929

Hülâsa :

Kırşehir Vilâyeti dahilinde iki nahiye teşkil edildiğine dair:

No: 6754

Reisicümhur Hazretleri tarafından tasvip buyrulan 13- 10- 1919 tarih ve 5315 No lı kararname mucibince Kırşehir

.....

Vilâyetinin merkez kazasına merbut Köşker ve Avanos kazasına merbut Karahasanlı köylerinde bu namlarla birer nahiye teşkil edilmiş olduğu tebliğ olunur efendim,

23 - 10 - 1929

Hülâsa:

Posta ve Telgraf muhaberatı hakkında:

No: 6831

Posta ve telgraf muhaberatında yanlış sevkiyata mahal vermemek ve Posta memurlarının tefrik vazifesini teshil etmek maksadiyle Posta ve Telgraf Umum Müdürlüğü tarafından tanzim olunan Posta ve Telgraf merkezlerinin ve bunların merbut buldukları Vilâyetlerin yeni hadlerle isimlerini havi cetvel leffen gönderildi. Her hangi bir yanlışlığa mahal verilmemek üzere muhaberatta bunların aynen kullanılması ve adreslerde mektupların gideceği yer isminin herhalde zarfın sağ kısmının aşağı köşesine okunaklı olarak yazılması tamimen tebliğ olunur efendim.

Bilumum Vilâyetlere ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

Merkezler isimleri listesi

Merkezleri nismi

Vilâyeti

- A -

Adana

Kastamonu

Acıpayam

Denizli

Adana

Adana

Yeni istasyon

“

<u>Merkezin ismi</u>	<u>Vilâyeti</u>
Adapazarı	Kocaeli
Adilcevaz	Van
Adıyaman	Malatya
Afşar	Isparta
Afyonkarahisar	Afyon karahisar
“ İstasyon	”
Ağın	Malatya
Ağva	İstanbul
Ahimesut	Ankara
Ahlat	Van
Akçaabat “ Polathane “	Trabzon
Akçadağ “ Arga „	Malatya
Akdağ madeni	Yozgat
Akçakale “ Telebyaz „	Urfa
Akçay iskelesi	Balıkesir
Akçaşehir " Söke „	Aydın
Akçaşehir	Bolu
Akhisar	Manisa
Aksaray	Aksaray
Akseki “ Mazla „	Antalya
Akşehir	Konya
Akyazı	Kocaeli
Alaçam	Samsun
Alaçatı	İzmir
Alâiye	Antalya
Alakamiş	Mardin
Alaplı	Zonguldak
Alaşehir	Manisa
Aliğa	Bayazıt
	İzmir

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Alpullu	Kırklareli
Altınoluk " Papazlık „	Balıkesir
Altınova “ Ayazment „	İzmir
Alucra	Şebinkarahisar
Amasri	Zonguldak
Amasya	Amasya
Anamur	İçel
Anaypazarı	Adana
Andrin	Maraş
Ankara	Ankara
„ Büyük millet meclisi	„
„ Çankaya	„
„ İstasyon	„
„ Keçiören	„
„ Yeğenbey	„
„ Yenişehir	„
Antalya	Antalya
Araç	Kastamonu
Arapkir	Malatya
Arapsun	Aksaray
Ardahan	Kars
Ardanuç	Artvin
Ardasa “ Torul”	Gümüşane
Ardeşin	Rize
Arğa “ Akçadağ	Malatya
Arhavi	Rize
Armutova “ Gömeç	Balıkesir
Artvin	Artvin
Asımkörfezi “ Küllük „	Muğla
Aşkala	Erzurum

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Atça
 Atina “Pazar”
 Avanos
 Ayancık
 Ayaş “ Mağra ,,
 Aydın
 Ayrancı “ Osmaniye ,,
 Ayvacık
 Ayvacık
 Aziziye

Aydın
 Rize
 Kırşehir
 Sinop
 Ankara
 Aydın
 Konya
 Çanakkale
 Balıkesir
 Afyon karahisar

-B-

Babaeski
 Bacirke
 Bafra
 Bahçe “ Bulanık ,,
 Bahçecik
 Balâ “Karalı”
 Balıkcılarbaşı
 Balıkesir
 Balyamadeni
 Bandırma
 Bartın
 Baskil
 Başkale
 Başvartenik
 Bayazıt
 Bayburt
 Bayındır

Kırklareli
 Hakkâri
 Samsun
 Cebelibereket
 Kocaeli
 Ankara
 Diyarbekir
 Balıkesir
 “
 “
 Zonguldak
 Elâziz
 Van
 Elâziz
 Bayazıt
 Gümüşane
 İzmir

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Bayramiç	Çanakkale
Bergama	İzmir
Besni	Gaziantep
Beşiri	Siirt
Beşışıklı	Konya
Beyobası	Ankara
Beypazarı	“
Beyşehir	Konya
Beytişebap	Hakkari
Biga	Çanakkale
Bigadiç	Balıkesir
Bilecik	Bilecik
„ İstasyon	“
Birecik	Urfa
Bitlis	Muş
Bodrum	Muğla
Boğazlıyan	Yozgat
Boldan	Denizli
Bolu	Bolu
Bolvadin	Afyon karahisar
Bor	Niğde
Borçka	Artvin
Boyabat	Sinop
Buzcaada	Çanakkale
Bozdoğan	Aydın
Bozkır	Konya
Bozüyük	Bilecik
Buca	İzmir
Bulancık	Giresun

Merkezin ismi

Bulanık “Kop,,
 Buran
 Burdur
 Burhaniye “Kemeredremit,,
 Bursa
 Bünyanhamit
 Büyükçekmece

Vilâyeti

Muş
 Elâziz
 Burdur
 Balıkesir
 Bursa
 Kayseri
 İstanbul

-C-

Carablus
 Cebelibereket “Yarpuz, Osmaniye,,
 Ceyhan “Hamidiye, Yarsovan,,
 Cide
 Cihanbeyli “Hatırlı,,
 Cizre

Gaziantep
 Cebelibereket
 “
 Kastamonu
 Konya
 Mardin

-Ç-

Çakallık
 Çal “Timurci,,
 Çaldıran
 Çamalanı “Mezaroluk,,
 Çanakkale
 Çandarlı
 Çankırı
 Çapakçur
 Çarsacak “Peri,,
 Çarşamba

Muğla
 Denizli
 Van
 Adana
 Çanakkale
 İzmir
 Çankırı
 Muş
 Elâziz
 Samsun

Merkezin ismi

Çatal
 Çatalca
 Çatalzeytin
 Çay
 Çaycuma
 Çekirge
 Çemişgezek
 Çerkesköy “Türbedere,,
 Çerkeş
 Çermik
 Çeşme
 Çiçekdağ “Boyalık,,
 Çine “Hamitabat,,
 Çivril
 Çıldır
 Çorlu
 Çorum
 Çölemrek
 Çubukabat
 Çumra

Vilayet

Hakkâri
 İstanbul
 Kastamonu
 Afyon karahisar
 Zonguldak
 Bursa
 Elâziz
 Tekirdağ
 Çankırı
 Diyarbekir
 İzmir
 Kırşehir
 Aydın
 Denizli
 Kars
 Tekirdağ
 Çorum
 Hakkâri
 Ankara
 Konya

—D—

Daday
 Darende
 Danca
 Davaz
 Değirmendere
 Demirci
 Demirköy “Samakocuk,,

Kastamonu
 Sivas
 İstanbul
 Denizli
 Kocaeli
 Manisa
 Kırklareli

Merkezin ismi

Denizli
 Denkmadeni “Keskin,,
 Derbent
 Derik
 Dersim “Hozat,,
 Develi “Evrek,,
 Develi Karahisar“ İncesu Karahisar,,
 Devrek “Hamidiye,,
 Devrekâni
 Diğor “Posof,,
 Dikili
 Dinar
 Divrik
 Diyadin
 Diyarbekir
 Doğanbey
 Domaniç
 Dursunbey “Balat,,
 Düzce

Vilâyeti

Denizli
 Ankara
 İstanbul
 Mardin
 Elâziz
 Kayseri
 Kayseri
 Zonguldak
 Kastamonu
 Kars
 İzmir
 Afyon karahisar
 Sivas
 Bayazıt
 Diyarbekir
 Konya
 Bursa
 Balıkesir
 Bolu

- E -

Eceabat
 Edincik
 Edirne
 Edremit
 Eflani
 Eğirdir
 Elâziz
 Elbistan

Çanakkale
 Balıkesir
 Edirne
 Balıkesir
 Kastamonu
 Isparta
 Elâziz
 Maraş

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Eleşkirt “Toprakkale,,	Bayazıt
Elmadin	Siirt
Elmalı	Antalya
Emet “Eyriköy,,	Kütahya
Enez	Edirne
Erbaa “Hark, Taşova,,	Tokat
Erçiş “Akânis,,	Van
Erdek	Balıkesir
Ernis	Van
Ereğli “Konya,,	Konya
Ereğli karadeniz	Zonguldak
Ergani madeni “Osmaniye,,	Diyarbakir
Ermenak	Konya
Eruh	Siirt
Erzin	Cebelibereket
Erzincan	Erzincan
Erzurum	Erzurum
„ Çarşı şubesi	“
Eskifoça “Foçeteyn, Foçaiatik,,	İzmir
Eskipazar	Çankırı
Eskişehir	Eskişehir
„ istasyonu	“
Eşme	Manisa
Evreniye	Kastamonu
Evrese “Kadıköy,,	Çanakkale
Erzine	“
	- F -
Fatsa	Ordu

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Feke	Adana
Fethiye “Meğri,,	Muğla
Fevzipaşa “Keller,,	Cebelibereket
Finike	Antalya
Foça	İzmir

- G -

Garzan “Zok,,	Siirt
Gazi Antep	Gazi Antep
Gazipaşa “Silinti,,	Antalya
Gebze	Kocaeli
Gedis	Kütahya
Gelibolu	Çanakkale
Gemlik	Bursa
Genç “Dirahni,,	Muş
Gerşuş	Mardin
Gerede	Bolu
Gereze	Sinop
Germincik “İneabat,,	Aydın
Gesi “Efkere,,	Kayseri
Gevar “Dize,,	Hakkâri
Gevaş “Vastan,,	Van
Geyve	Çanakkale
„ Akhisar	Kocaeli
„ İstasyon	„
Giresun	„
Gobin	Giresun
Gökabat	Siirt
Göksün	Muğla

Merkezin ismi

Gölcük
 Göle “Meredenik,,
 Gök köy
 Göl pazarı
 Gönen
 Gönay
 Gördes
 Görele “Elğü,,
 Göynük “Torbalı,,
 Gül nar “Gelendere,,
 Gümüş haciköy
 Gümüşane
 Gürün

Vilâyeti

Kocaeli
 Kars
 Ordu
 Bilecik
 Balıkesir
 Denizli
 Manisa
 Giresun
 Bolu
 İçel
 Amasya
 Gümüşane
 Sivas

-H-

Hacıbektaş
 Hadım
 Hadım köy
 Halefti
 Hani
 Haran
 Harput
 Hassa “Ekbaz,,
 Havran
 Havza
 Havza
 Haymana “Yabanhamamı,,
 Hayrabulu
 Hazru

Kırşehir
 Konya
 İstanbul
 Gaziantep
 Diyarbakir
 Urfa
 Elâziz
 Cebelibereket
 Balıkesir
 Edirne
 Samsun
 Ankara
 Tekirdağ
 Siirt

Merkezin ismi

Hekimhan “Yoran“
 Hendek
 Hereke
 Hilvan
 Hınıs
 Honaz
 Hopa
 Hoşap “Hamidiye,,
 Hüseyinabat “Alaca,,

Vilâyeti

Malatya
 Kocaeli
 “
 Urfa
 Erzurum
 Denizli
 Rize
 Van
 Çorum

-I-

İbradi
 İçel
 İneada
 İğirdir
 İliç
 İmroz
 İncesu
 İncebolu
 İnegöl"
 İnönü
 İpsala
 İraklı
 İshaklı
 İskilip
 İspir
 İstanbul
 „ Aksaray „
 „ Anadoluhisarı

Antalya
 İçel
 Kırklareli
 Bayazıt
 Malatya
 Çanakkale
 Kayseri
 Kastamonu
 Bursa
 Bilecik
 Edirne
 Trabzon
 Afyon karahisar
 Çorum
 Erzurum
 İstanbul
 “
 “

<u>Merkezin ismi</u>	<u>Vilâyeti</u>
İstanbul	Anadolukavağı
“	Arnavutköy
“	Bakırköy
“	Bayazıt
“	Bebek
“	Beşiktaş
“	Beykoz
“	Beylerbeyi
“	Beyoğlu
”	Bostancı
”	Burgazadası
“	Büyükkada
“	Büyükdere
“	Çamlıca
“	Çengelköy
“	Çubuklu
“	Dolmabahçe
“	Edirnekapı
“	Emirgân
“	Erenköy
“	Eyüp
“	Fatih
“	Fener
“	Fındıklı
“	Galata
“	Hasköy
“	Haydarpaşa
“	Heybeliada
“	Kadıköy
“	Kanlıca
“	Kartal “Apturrahman gazi”

<u>Merkezin ismi</u>		<u>Vilâyeti</u>
İstanbul	Kasımpaşa	İstanbul
”	Kınalıada	“
”	Kızıltoprak	“
”	Kumkapı	“
”	Kuzguncuk	“
”	Maltepe	“
”	Ortaköy	“
”	Pangaltı	“
”	Paşabahçe	“
”	Pendik	“
”	Rumelihisarı	“
”	Samatya	“
”	Sarıyer	“
”	Selimiye	“
”	Tarabya	“
”	Topkapu	“
”	Unkapanı	“
”	Üsküdar	“
”	Yeni köy	“
”	Yeşilköy	“
İstiranca		İzmir
İzmir		
”	Alsancak	“
”	Basmahane	“
”	Bornova	“
”	Hükümet konağı	“
”	Karantina	“
”	Karşıyaka	“
”	Paketpostanesi	“
İzmit	“ kocaeli ”	Kocaeli
İzmit		Bursa

Merkezin ismi**Vilâyeti****-I-**

İğdır	Bayazıt
İğaz “Koçhisar Balâ”	Çankırı
İğın	Konya
İlica “Çeşme ”	İzmir
İslahiye	Cebelibereket
Isparta	Isparta

-K-

Kadirli	Adana
Kadıköy	Denizli
Kadışehri	Tokat
Kağızman	Kars
Kâhta	Malatya
Kale	Denizli
Kalecik ” Kalaycık	Ankara
Kalkan	Antalya
Kandıra	Kocaeli
Kangal	Sivas
Karaağaç	Edirne
Karabiga	Çanakkale
Karaburun	İzmir
Karacabey “ Mihaliç ”	Bursa
Karacaköy	İstanbul
Karacasu	Aydın
Karacaviran	Çankırı
Karaisalı “ Çeçeli ”	Adana
Karaköse	Bayazıt
Karaman “Larende”	Konya

Merkezin ismi

Karamursal
 Karapınar
 Karasu “ Hizan ”
 Karasu “ İncili ”
 Karataş
 Kargı
 Kars
 Kastamonu
 Kaş “ Endefli ”
 Kavak
 Kavaklı “Dimetoka ”
 Kayseri
 Keban “ Gümüşmadeni ”
 Keçiborlu
 Kelkit
 Kemah
 Kemaliye “ Eğin ”
 Kemalpaşa “Nif”
 Kepsut
 Keşan
 Kilis
 Kığı
 Kınık
 Kırıkkale
 Kırkağaç
 Kırklareli
 ” Çarşı şubesi ,,
 Kırşehir
 Kızılcahamam
 Kızılcakçak

Vilâyeti

Kocaeli
 Aydın
 Muş
 Kocaeli
 Adana
 Kastamonu
 Kars
 Kastamonu
 Antalya
 Samsun
 Edirne
 Kayseri
 Elâziz
 Isparta
 Gümüşane
 Erzincan
 Malatya
 İzmir
 Balıkesir
 Çanakkale
 Gazi-Antep
 Erzincan
 İzmir
 Ankara
 Manisa
 Kırklareli
 “
 Kırşehir
 Ankara
 Kars

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Kızıldize	Bayazıt
Koçarlı	Aydın
Koçhisar “ Şerefli ”	Aksaray
“ Hafik ”	Sivas
Konya	Konya
„ İstasyon	“
Korkudeli	“ Antalya
Koyluhisar	Şebinkarahisar
Kozağzı “Vone”	Ordu
Kozak	İzmir
Kozan “ Sis ”	Adana
Kozlu	Zonguldak
Köşk	İzmir
Köyceğiz “ yüksekum ”	Muğla
Köyyeri “ Sarez ”	Sivas
Kula	Manisa
Kulakkaya	Giresun
Kulp “ Pasor ”	Diyarbakir
Kurucaşile	Zonguldak
Kuruçay	Erzincan
Kuşadası	İzmir
Kuyucuk	Aydın
Küçükkuyu	Çanakkale
Küre “ Küreinuhas ”	Kastamonu
Kütahya	Kütahya

- L -

Lâdik
Lapseki

Samsun
Çanakkale

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Liçe
Lüleburgaz

Diyarbakir
Kırklareli

- M -

Maçka
Maden “ Ergani Madeni ”
Mahmudiye
Malatya
Malazkirt “ Kele ”
Malkara
Manisa
Manyas
Mapaveri
Maraş
Mardin
Marmara
Mazkirt
Mecidözü “Avukat Hacıköy ”
Meleköy
Menavgat
Menemen
Mengen
Mermeris
Mersin
Merzifon
Midyat
Midye
Mihaliççık “ Kuyucuk ”
Milas

Trabzon
Elâziz
Eskişehir
Malatya
Muş
Tekirdağ
Manisa
Balıkesir
Rize
Maraş
Mardin
Balıkesir
Elâziz
Çorum
Niğde
Antalya
İzmir
Bolu
Muğla
Mersin
Amasya
Mardin
Kırklareli
Eskişehir
Muğla

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Milas “ Mesudiye ”
 Misis
 Mucur
 Mudanya
 Mudurnu
 Muğla
 Muradiye “ Bargiri, Kandihar”
 Muratlı
 Murduğân
 Mustafakemalpaşa “ Kirmasti ”
 Muş
 Mut
 Mutki
 Mürefte

Şebinkarahisar
 Adana
 Kırşehir
 Bursa
 Bolu
 Muğla
 Van
 Tekirdağ
 İzmir
 Bursa
 Muş
 İçel
 Muş
 Tekirdağ

-N-

Nallıhan
 Narlıdere
 Narman “ Namervan, İt ”
 Nazilli
 Nazimiye
 Nevşehir
 Niğde
 Niksar
 Nizip
 Nusaybin

Ankara
 İzmir
 Erzurum
 Aydın
 Elaziz
 Niğde
 “
 Tokat
 Gazi Antep
 Mardin

-O-

Of

Trabzon

Merkezin ismi

Oltu
Ordu
Orhaneli “ Beğçe, Atranos ”
Orhangazi “ Pazarköy ”
Osmancık
Osmaneli “ Lefke ”
Osmaniye“Cebelibereket, Yarpus,,
Ovacık

Vilâveti

Erzurum
Ordu
Bursa
“
Çorum
Bilecik
Cebelibereket
Elâziz

- Ö -

Ödemiş
Öğden

İzmir
Artvin

- P -

Palu
Pasinler “ Hasankale ”
Pasor “ Kolp ”
Patnos
Pavli
Payas
Pazarcık
“
Pertek
Pervari “ Hasher ,,
Pınarbaşı
Pınarhisarı
Polatlı
Pulateli " Taşkın ,,

Elâziz
Erzurum
Diyarbakir
Muş
Kırklareli
Cebelibereket
Bilecik
Maraş
Elâziz
Van
Kayseri
Kırklareli
Ankara
Afyon karahisar

Merkezin ismi

Pulathane “ Akçaabat ,,
 Puzantı
 Pülümür “ Kozican ,,
 Pütürge “ Şiro ,,

“ R ,,

Refahiye “ Gercaniş ,,
 Reşadiye
 ,, “ İskefser ,,
 ,, “ Kandıras, Karcikân ,,
 Rize

“ S,,

Safranbolu
 Saimbeyli
 Saiteli “ Kadınhanı ,,
 Salihli
 Samsun
 ,, Şubesi
 Sandıklı
 Sapanca
 Saray “ Mahmut ,,
 ,, “ Tekirdağ ,,
 «Sarayköy
 Sarayönü
 Sarıkamış
 Sarıköy
 Sasun “Kabilcuz,,

Vilâveti

Trabzon
 Adana
 Erzincan
 Malatya

Erzincan
 İzmir
 Tokat
 Van
 Rize

Zonguldak
 Adana
 Konya
 Manisa
 Samsun
 “

Afyon karahisar
 Kocaeli
 Van
 Tekirdağ
 Denizli
 Konya
 Kars
 Eskişehir
 Muş

Merkezin ismi

Savur
 Seferihisar
 Selçuk
 Senirkent
 Serik
 Seydiköy
 Seydişehir
 Seyitgazi
 Siirt
 Silivri
 Silvan “Miyafarkin,,
 Simav
 Sinop
 Siverek
 Sivrihisar
 Sığircı
 Sındırgı “Kuruköy,,
 Sivas
 Soma
 Sorgun “köhne,,
 Söke “Akçeşehir,,
 Söğüt
 Sultanhisar
 Sultaniye
 Sulusaray “Artuva Çiftliği, Çiftlik,,
 Sungurlu
 Susıgırlık “Fart“
 Suşehri “Enderyas“
 Surbahan
 Sürmene “Hamurkân“
 Sürüç

Vilâyeti

Mardin
 İzmir
 “
 Isparta
 Antalya
 İzmir
 Konya
 Eskişehir
 Siirt
 İstanbul
 Diyarbakir
 Kütahya
 Sinop
 Urfa
 Eskişehir
 Balıkesir
 “
 Sivas
 Manisa
 Yozgat
 Aydın
 Bilecik
 Aydın
 Konya
 Tokat
 Çorum
 Balıkesir
 Şebinkarahisar
 Bayazıt
 Trabzon
 Urfa

Merkezin ismi**Vilâyeti****-Ş-**

Şarkî çal
 Şarkî Karaağaç
 Şarköy
 Şark
 Şavşat
 Şebinkarahisar
 Şehirkışla "Tenos"
 Şimdinan "Nehri"
 Şile
 Şiran "Karaca"
 Şirvan "Kifre,,
 Şitak "Şah"
 Şirnak
 Şulnit

Hakkâri
 Isparta
 Tekirdağ
 Trabzon
 Artvin
 Şibinkarahisar
 Sivas
 Hakkâri
 İstanbul
 Gümüşane
 Siirt
 Van
 Siirt
 Afyon karahisar

-T-

Talaş
 Taraklı
 Tarsus
 Taşköprü
 Taşucu
 Tavşanlı
 Tefenni
 Tekirdağ
 Tepeköy
 Tercan "Kızhatun,, Mamahatun,,
 Terme

Kayseri
 Kocaeli
 Mersin
 Kastamonu
 İçel
 Kütahya
 Burdur
 Tekirdağ
 İzmir
 Erzurum
 Samsun

Merkezin ismi

Tire
 Tirebolu
 Tirilye
 Tokat
 Torbalı
 Tortum “Nihah,,
 Tosya
 Trabzon
 Turgutlu “Kasaba,,
 Turhal
 Tutak “Ayıntap,,
 Tuzla
 Tuzluca

Vilâyeti

İzmir
 Giresun
 Bursa
 Tokat
 İzmir
 Erzurum
 Kastamonu
 Trabzon
 Manisa
 Tokat
 Bayazıt
 İstanbul
 Bayazıt

-U-

Ulubey
 Uluborlu
 Ulukışla
 Ulus
 Ümraniye
 ,, “Dört Yol, Çay,,
 Urfa
 Urfa
 ,, İskelesi
 Uşak
 Uzunköprü “Cesrergene,,
 ,, İstasyon

Kütahya
 Isparta
 Niğde
 Kastamonu
 Sivas
 Cebelibereket
 Urfa
 İzmir
 “
 Kütahya
 Edirne
 “

-Ü-

Ünye

Ordu

Merkezin ismi**Vilâyeti**

Ürgüp

Niğde

-V-

Vakıkebir “ Büyükliman ”

Trabzon

Van

Van

Varto “ Gungum ”

Muş

Vezirköprü

Samsun

Viçe

Rize

Viranşehir

Urfa

Vize

Kırklareli

-Y-

Yahşihan

Ankara

Yalova

Kocaeli

,, Kaplıcaları

Yalvaç

Isparta

Yenice

Mersin

Yeni Fiça “Fiçai cedit”

İzmir

Yenipazar

Aydın

Yenişehir

Bursa

Yerköy

Yozgat

Yıldızeli “ Yenihan ”

Sivas

Yozgat

Yozgat

Yumurtalık “Ayas”

Cebelibereket

Yusufeli “ Keskin ”

Erzurum

Merkezin ismiVilâyeti

-Z-

Zira “ Kiçgiri ”

Sivas

Zaroşat

Kars

Zile

Tokat

Zir “İstanos”

Ankara

Zonguldak

Zonguldak

27- 10- 1929

Hülâsa

Yeni harflerle matbu
kanunlarımızın üçüncü
cildinin gönderildiğine dair:

No. 6920

Vekâletçe mübayaa olunan yeni Türk harfleriyle matbu üçüncü cilt kanunlarımızdan İstanbul Vilâyetince Vilâyetinize adet postaya teslimen gönderilmiştir.

Bir adedi makamınıza ve mütebakisi de kaza Kaymakamlıklarına aittir. Tevziatın bu suretle icrasıyla Demir baş eşya defterlerine kayıt ettirilerek hüsnü muhafazalarının temini ve vüsulünden malûmat itası temenni olunur efendim.

31 - 10 - 1929

Hülâsa

Vilâyetlerdeki evkaf ve
millî emlâke ait çiftlikler
hakkında:

No. 6971

Aşağıda yazılan maddelere ait cevapların en kısa zamanda eksiksiz olarak gönderilmesini rica ederim efendim.

1 — Vilâyetiniz dahilinde Evkafa, Millî Emlâke ait nerelerde ne miktar ve ne büyüklükte çiftlik vardır.

2 — Halihazırda bu çiftlikler nasıl idare olunuyor.

3 — Çiftlik dahilinde köyler ve bu köylerden hiç tarlaları olmıyan ve yahut tarlaları kâfi gelmiyen köyler ve köylüler varmıdır.

4 — Bu kabil çiftlikler civarında arazisi kıt ve yahut hiç arazisi olmıyan köyler varmıdır.

“ Bunlara ait malûmat verilirken çiftlik, köy isimleri ve köylülerin nüfusu miktarı gösterilecektir.,,

31-10- 1929

Hülâsa

Resmî gayri resmî hiç bir
müracaatın cevapsız
bırakılmaması hakkında:

No. 6973

Resmî ve gayri resmî hiç bir müracaatın müsbet veya menfi olsun cevapsız bırakılmaması “İşlerin çabuk görülmesi,, hakkındaki 1337 sayılı talimatta bildirilmişti. Alâkadarlar bu talimata riayet edilmediğinden şikâyet etmektedir. Bu şikâyetler günden güne de çoğalmaktadır. Filhakika Vekâletten de muayyen meseleler üzerine yazılan emirler muhallerince icra bile edilmiş olsalar icra edildiğine dair bir cevap alınmadığından talep ve müracaat sahiplerine müsbet, menfi bir cevap verilmemekte ve fazla olarak halktan işi düşenlere Vekâlettin emir, Tavsiye, Talimat ve ricalarının Vekâletlerce vakti zamanile infaz edilmediği kanaati bihakkın hasıl olmaktadır. Bu anarşik vaziyetin devamı Vekâlete mevdu mühim ve mes’uliyetli işlerin selâmetle görülmesine manidir. İdarede

.....

bu mes'uliyete iştirak eden Vali arkadaşlarımdan bu maniin ref'ini ehemmiyetle ve tekrar rica etmek mecburiyetindeyim.

Binaenaleyh işlerin çabuk görülmesi için bir çok tedbirleri ihtiva eden 1337 No lı talimatın tatbik ve takibi hususunda son derece hassas davranılması icabeder. Vakti zamanile cevabı alınmıyan hususat hakkında telgrafla icrasına mecburiyet hasıl olacak tekitler ücretlerinin msebbiplerinden tazmin ettirilmesine tevessül edilecektir. Teahhrata sebebiyet verenle hakkında inzibat cezalar tatbik edilmelidir efendim.

Mahalli İşler

14 - 9-929

Hülâsa:

Zabitanın alınan yol parası hakkında

No : 650

Şosa ve köprüler kanunu mucibince yol parasıyla mükellef Zabitan ve askeri memurların tevellüt, isim ve rütbeleri üzerinden mensup oldukları kol ordu, fırka ve sair müessesatı askeriye tarafından tertip ve tevdi edilecek cetvellerin tahakkuka esas itti hazı ve mezkûr cetvellerin kanunen muayyen olan tahakkuk müddeti zarfında alınarak tekasit müddetinin hulûlunda tahsildarların bu cetvellerle müracaat ettirilerek yol parasının cetvel ve tahakkuka muvafık bir surette temini istifasına gayret ve dikkat olunması lüzumu tamimen tebliğ olunur efendim.

Bütün Vilâyetlere ve mülkiye Müfettişliklerine yazılmış, milli müdafaa Vekâletine arz olunmuştur.

17-9-929

Hülâsa;

Baş muallimlere ait makam tahsisatı hakkında

No : 651

Maarif vekâletince baş muallimat ve itibar edilen veya baş muallim vazifesini ifa eden tek muallimli mekteplerin

muallimlerine de maarif teşkilâtı kanununun 13 üncü maddesine tevfikân makam tahsisatı itası icra vekilleri hey'etinin 12 - 9 - 929 tarihli içtimasında tekarrür etmekle ifayı muktezası tamimen tebliğ olunur.

19/9/929

Hülâsa

Makam, ihtisas tahsisat ve ücretleri hakkında

No 651

Maaşatın tevhibi kanununa tabi memurların makam, ihtisas, tahsisat ve ücreti maktua namlariyle almakta oldu mebalîğin kemakân tediyesine devam olunup olunmayacağı bazı vilâyetlerden sorulmaktadır. Devlet Memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun 15 inci maddesinde İhtisas komisyon ücreti, makam tahsisatı, tahsisatı maktua ve hakkı huzur namlariyle umumî ve hususî bütçelerden hiç bir meblağ verilmez, diye tarif ve tasrih edilmekte olduğundan maaşları işbu kanuna tabi memurlara kanunun mer'iyete vaz'ı tarihinden itibaren İdarei hususiye ve belediye bütçelerinden hiç bir nam ve sebeple para verilmemesi tamimen tebliğ olunur.

Bütün Vilâyetlere ve Şeremanetlerine, Mülkiye müfettişliklerine yazılmıştır.

24 9/929

Hülâsa

Belediye ve idarei hususiye bütçelerindeki tahsisatın sureti sarfı hakkında.

No $\frac{10}{645}$

645

Belediye ve idarei hususiye bütçelerindeki tahsisattan

her birinin hangi nevi masraflar için istimal edileceği bazı mahallerde baysi tereddüt olduğu gibi bir kısım vilâyet muhasebei hususiye ve belediyelerinde de sarfiyatın icrası için elde bir usul olmadığından yalnız sarfiyata ve binnetice bütçenin hatalı tatbikina sebebiyet verildiği ve meseli mefruşat eşyası meyanında olup mefruşat fasıl ve maddesinde mubayaası icabeden eşyaya müteferrika fasıl ve maddesinden ve müteferrika maddesinden itası lâzım gelen şey içinde kırtasiye faslından sarfiyat icra edildiği ve bu kabil sarfiyatın ma allerinin takdirine bırakılması mürakabe ve muamelâtı hesabiye itibariyle mahzurlu görülmekte bulunduğundan bundan sonra belediye ve idarei hususiye sarfiyatın da maliye vekâletince tanzim ve devlet bütçesi için kabul olunan bütçe Formülünün tatbiki muvafık görülmüştür. Defterdarlıklarda mevcut olan bütçe Formüllerinden birer nüsha alınarak tatbikat ve sarfiyatta mezkûr Formül münderecatına tevfiği muamele edilmesi lüzumunun belediye ve idarei hususiye muhasibi mes'ulluklarına tebliği ve Formüle uymayan evrakı sarfiyenin kabul edilmemesi tamimen tavsiye olunur efendim.

Vilâyetlere, mülkiye, müfettişliklerine yazılmış ve malumat olarak vekâletlere arz olunmuştur.

24/9/929

Hülâsa:

İdarei hususiye ve belediye bütçelerinden memurlara ikramiye verilmesi hakkında

No $\frac{2}{647}$

İdarei hususiye ve belediye bütçelerinden memurlara ikramiye verilmemesi esas itibarile Vekâletçe kabul ve key-

fiyet mukaddema Vilâyetlere tamamen tebliğ olunmuş idi. Cereyan eden muamele ve muhabereden bütçelerde ikramiye tahsisatı olmadığı halde sene ortasında masarifi gayri melhuza veya müteferrika tertibinden ikramiye itasına bazı Vilâyet ve belediyelerce devam edilmekte bulunduğu görülmektedir. İndetteftiş tebeyyün eden bu kabil yolsuz sarfiyat mucibi tazmin olduğu gibi sarifleri hakkında da ayrıca takibatı kanuniye icrasına tevessül edilmesi mukarrer bulunduğundan bütçelerin masarifi gayri melhuza, müteferrika gibi diğer fasıllarından dahi ikramiye veya muavenet namlariyle hiç bir kimseye hiç bir namla para verilmeyeceğinin bir kerre daha alâkadar memurlara tebliğini ehemmiyetle ve tamamen rica ederim.

Vilâyetlere, Mülkiye Müfettişliklerine yazılmış ve malûmat olarak Vekâetlere arz olunmuştur.

23/9/929

Hülâsa

İdarei hususiye ve belediyelerin maliye zimmetinde kalmış olan matlubatına dair

No $\frac{31}{646}$

İdarei hususiye ve belediyelerin 928 senesine kadar Maliye zimmetinde ve emanet hesaplarında bulunan matlubatının da 1513 Nolu kanun ahkâmına tabi bulunduğu Maliye vekâetinin 17/9 929 tarih ve $\frac{3541}{86}$ No Iı tezkeresinde iş'ar kılınmaktadır.

Muhasebei hususiye ve belediyelerin tekâlifi milliyeye vergi, rusum ve sair sebeplerle Maliye zimmetinde kalmış olan matlubatının istifasını temin için kanunda yazılı bulu-

.....

nan müddet zarfında tahiren müracaatta bulunması, cetvel ve hesap alınamadığından dolayı miktarı idarei hususiye ve belediyelerce meçhul bulunan matlubata ait hesabatın da tasfiyesi talebinin müracaatnameye derci lüzumu tamimen tebliğ olunur.

Emniyeti umumiye**Müdürlüğü****Şube : 1**

22/10 929

Hülâsa:

Estonya konsolosu hakkında

No 4143

Estonya Hükümetinin İstanbul General Konsolosu M. Vebermanın, havzai memuriyeti (memnu muntakalar hariç olmak şeraitile) bütün Türkiyaya şamil olmak üzere Hükümetimizce kabul ve tasdik edilmiştir efendim.

23/10 929

No 3164

İsmi ve hüviyeti yazılı olan şahs tabiyetimizden iskat olunmuştur. bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babası ismi : Aron oğlu Yako Fridman.

Doğum yeri :

Memleketi : Kudüs

Müseccel olduğu yer : Muğlanın milâs kazası musevî mahallesi.

Yeni tabiiyeti : Filistin

İskati sebebi :Resmi izin almadan tebdili tabiiyet

Hey.Vek. kararı tarihi :25/8/929

.....

İskân

9-10-29

Hülâsa

İskânı adilere müteallik
muamelât hakkında

No: 90533

İskânı adilere müteallik muamelâtın doğrudan doğruya vilâyetlerce olbaptaki tebligatı umumiye ahkâmına tevfikân ifası icabederken buna riayet edilmiyerek bu gibi evrakın berayı tetkik ve tastik merkeze gönderilmekte olduğu görülmektedir.

Makâmı Vilâyetin salahiyeti dahilinde olan bu gibi hususatın merkezden istizanına lüzum olmadığından İskânı adiyeye müteallik muamelelerin Vilâyetlerce ifası ancak istirdadı icap eden emvalin kablelistirdat Vekâletin muvafakat istihsal olunmak üzere evrakının tebligatı mesbuka dairesinde Vekâlete gönderilmesi lâzımdır. Bademâ bu suretle muamelatta bulunulması ve İskân işlerinin tesrii intacı rica olunur efendim.

9 10 929

Hülâsa

İstirdada ait muamelat
hakkında

No: 90553

Bazı Vilâyetlerden istirdat hakkında vukubulan istizanı mutazammın muharrerata işbu muamelenin müstenidünileyhi olan dosyanın raptedilmediği görülmekte ve istirdat karar

.....

larının bihakkın tetkikiyle tastik veya reddine kâfi izahati muhtevi olmıyan bu vaziyet ise muamelâtı vakıayı işkâl etmekte olduğundan bunların celbine lüzum gösterilmek zarureti hasıl olmaktadır.

Binaenaleyh teksiri muhabere ve muameleyi münteç olan bu hale meydan verilmemek üzere bundan böyle istirdata ait muharrerata bu baptaki dosyanın ziri selâhiyettar memuru tarafından musaddak bir müfredat listesine rapten gönderilmesi hususunun usul ittihazı rica olunur efendim.

Tabiiyet

$\frac{15}{16}$ 10 929

Hülâsa:

Ecnebilerle evlenenlerden
alınan harçlar hakkında

No : $\frac{1437}{367}$

$\frac{1}{6}$ - 6 - 929 tarihli ve $\frac{80}{367}$ Numaralı Tamime zeyildir:

1260 Numaralı kanunun 2 inci ve 4 üncü Maddelerine ve 1-1-929 Tarihinden evvel Ecnebilerle evlenmiş kadınlar muamelesi için de 5 inci Maddesine tevfikan Alakadarlardan alınarak Vekâletimize gönderilmesi lazım gelen Harçlar ile Damga pulu bedellerinin bundan sonra Tabiiyet Müdürlüğü namına Postaya teslim edilmesi temenni olunur efendim.

16- 10-929

Hülâsa :

Tabiiyetten iskat edilen bir
şahs hakkında

No $\frac{2172}{660}$

Hariciye Vekâleti Celilesinden yazılan 7 - 5 - 929 tarih ve Mükerrer $\frac{110}{64783}$ Numaralı Umumî tahrirata zeyildir .

İstanbulun Cafer Ağa mahallesinde Moda caddesinde 13 numaralı hanede kayıtlı olup Resmî izin almadan Bulgar Tabiiyetini iktisap eden ve İcra vekilleri Heyetinin 27 -

3 - 929 tarihli karariyle Türk Vatandaşlığından iskat edilmiş olan $\frac{1300}{1298}$ Doğumlu Artın Papazyanın elde edilen Fotoğrafyası teksir edilip bir Adedi marüz zikir Umumi tahrirata birleştirilmek üzere leffen gönderildi efendim .

16 - 10-929

Hülâsa:

Türk Vatandaşlığına girecek olanların sinni rüşütleri hakkında:

No : $\frac{2174}{661}$

Türk Vatandaşlığına kabullerini talep eden Ecnebilerin kendi Memleketleri kanunları ahkâmına nazaran sinni rüştü idrak etmiş bulunanları lâzımgeleceği 1312 numaralı Türk Vatandaşlığı kanununun 5 inci maddesi ahkâmı iktizasındandır. Bu sebeble her Hükümetin Mer'i kanunlarına nazaran sinni rüştün kaç yaş itibar edildiğinin katiyetle bilinmesi zaruridir. Son seneler esnasında da her Hükümet kanunlarında bazı tadilat ve tebdilat icra edilmiş olduğundan

Hükümetince elyevm sinni rüştün kaç yaş itibar olduğu acele tahkik ve tetkik buyrularak bildirilmesi ve bu bapdaki kanunun tarih ve numarasıyla Maddei mahsusasının tasdikli bir sureti ve tercümesinin gönderilmesi rica olunur efendim .

16-10-929

Hülâsa .

Hüviyetlerin tayin ve tespiti hakkında.

No: $\frac{2201}{664}$

Harikete Vekâletinden yazılan ve 30 - 6 - 927 tarihli ve

.....

$\frac{13604}{112}$ numara ile te'kit edilmiş olan 23 Mayıs 927 tarihli ve $\frac{11008}{87}$ numaralı, Tamime cevaben gelen Ustalarda İsimleri

yazılı olan Adamlardan bir kısmının Hüviyetleri ve Tabiiyetlerinin hakkiyle tahkik ve tesbitine medar olacak malumat ve izahatın mevcut olmadığı görülmektedir. Meselâ Hükümeti Cümhuriyemizce pek haizi ehemmiyet olduğundan gönderdiğiniz Ustanın müsveddeleri tetkik edilerek bunlardan marüzzikir 37 numaralı Tamim ile talep olunan malumat noksan olan adamlar hakkında yeniden tahkikat icrasiyle ve içlerinden konsolatoya müracaat edenler ve ya celbi ve suveri saire ile görülebilmesi mümkün ve muvafık olanlarından icabeden malumat ve izahat ve hatta Vesaik ve kabil ise Fotoğrafyaları bir sureti münasebede istenüp alınmasına sarfı gayret edilerek işin müstaceliyetine mebni her biri hakkında elde edilebilen malumat ve vesaikin peyderpey işar ve irsali ehemmiyetle tavsiye ve temenni olunur efendim.

Muhasebe

22/10/929

Hülâsa

1927 Malî senesi nihayetine
kadar millî hükümet
bütçelerine müteallik
borçlar hakkında

19302/632

680

1927 Malî senesi nihayetine kadar Millî hükümet bütçelerine müteallik borçlar tasfiyeye tabi olduğu ve alacaklıların 1930 senesi Şubatı nihayetine kadar mahallinin en büyük mal memuruna müracaat eylemesi 2 6 929 tarihli ve 1313 numaralı kanun ahkâmı iktizasından bulunduğu cihetle senei mezkûre nihayetine kadar Dahiliye, Emniyeti umumiye ve İskân bütçelerine müteallik bu borçların, alacaklıları mağdur edilmemek üzere mahalli deyin defterine isimleri yazılı bulunanlar ve atiyen alacağı çıkanlar müddeti muayyenesi zarfında mahallinin en büyük mal memuruna ba istida müracaat eyleyerek yedlerine müracaat vesikası almaları lüzumunun tebliği mütemennadır efendim.

Evrak müdürlüğü

13-10- 1929

Hülâsa:

Hapishanelerin geçmiş senelere ait borçları için Adliye vekâletine müracaat olunmasına dair:

Hapishanelerin geçmiş senelere ait dosya ve defterleri 929 senesi haziranından itibaren Adliye Vekâleti Celilesine merbut bulunan hapishaneler Umum müdürlüğünde bulunmaktadır. 927 senesi nihayetine kadar olan borçlar için 1513 No lı kanun mucibince muamele yapılacaktır. 928 senesi borçlarına ait düyun ilmühaberleri hapishaneler Umum Müdürlüğünce tetkik ve tespit edilmek üzere Adliye vekâletine gönderilmesi ve bundan sonra hapishaneler borçları için vekâlete yazılmaması tebliğ olunur efendim.

Kıdem Tashihi

Zat İşleri müdürlüğünden:

Çorum mektupçusu Mithat beyin kıdemdeki derecesine itirazı üzerine Mumaileyhin sınıf ve derecesine tayin tarihi

.....

2 inci kânun 339 olduğu halde kıdem mecmuasında sehven 2 Şubat 929 olarak gösterilmiş ve bu yüzden kıdemde derecesinin, pek aşağıya indirilmiş olduğu ve halbuki eski kıdem mecmuasına göre dördüncü sınıf mektupçuların birincisi olması lâzım gelen mumaileyhin yeni kıdem mecmuasında üçüncü sınıf mektupçuların 16 ncısına isabet etmekte olduğu anlaşıldığından sınıf derecesinin o suretle tespit ve teşkili muvafık görülmüş ve derece maaşının da münhalattan temin ve itası tasvip olunmuştur.

26/ 10 / 929

**Tasdika iktiran eden Vilâyet
bütçeleri**

Masarif

<u>Vilâyetler</u>	<u>Adi</u>		<u>Fevkalâde</u>		<u>Yekûn</u>	
	L.	K.	L.	K.	L.	K.
Adana	700888	40	82600		783488	
Afyon	688549		168281		856830	
Aksaray	238797	56	185375	38	424172	92
Amasya	371650		62990		434640	
Ankara	1405646	50	303920	50	1709567	
Antalya	635031		116098		751129	
Artvin	230086	52	13818	18	243954	70
Aydın	739248		152592		891840	
Balıkesir	1009637	56	655260		1664897	56
Bayazıt	266170		41950		108120	
Bilecik	464635	37	31877	37	496522	74
Burdur	384325	50	23000		407355	50
Bursa	1487337	90	196633	40	1683971	30
Cebelibereket	357553		59006		416559	
Çankırı	614538	50	117804		732342	
Çorum	713266	41	102251	59	815518	
Denizli	837224		206976		1044200	
Diyarbakir	530499	52	58750	48	58925	
Edirne	660130	.1	68565		726695	
Erzurum	976081	80	150303	99	826385	
Hakkari	98136	80	49186		143322	80

<u>Vilâyetler</u>	<u>Adi</u>		<u>Fevkalâde</u>		<u>Yekûn</u>	
	L.	K.	L.	K.	L.	K.
İstanbul	3128550	75	1148570		4277120	75
Isparta	419481		53384		472865	
İzmir	2491746		260955		2752701	
İçel	318228	33	56352	37	374580	70
Kars	582057		52566		624624	
Kayseri	624802		72598		697400	
Kırklareli	504669				504669	
Kırşehir	353789	64	30461		384250	
Kütahya	971224		91455		106279	
Manisa	1289201	24	124241	76	1413443	
Muğla	652040	92	206076	8	858117	
Ordu	460813		87999		548812	
Siirt	261191	97	42743	3	303935	
Sivas	775718	1	72926	99	848645	
Ş. Karahisar	267663	74	54917	27	322581	
Tekirdağ	483085		81626		564711	
Van	405102		113824		518927	
Zonguldak	553855		446145		1000000	

Varidat

Adana	783488	40			783488	40
Afyon	812570		44200		856770	
Aksaray	238797	56	185375	38	424172	92
Amasya	433940				433940	
Ankara	1698167		11400		1709567	
Antalya	751129				751129	
Artvin	243954	70			243954	70
Aydın	891840				891840	
Balıkesir	1664897	56			1664897	56
Bayazıt	108120				108120	

<u>Vilâyetler</u>	<u>Adi</u>		<u>Fevkalâde</u>		<u>Yekûn</u>	
	L.	K.	L.	K.	L.	K.
Bilecik	488012	74	8500		496552	
Burdur	407325	50			407325	50
Bursa	1683971	30			1683971	30
Cebelibereket	416559				416559	
Çanakkale	731092	50	1250		732342	50
Çorum	815518				815518	
Denizli	1044200				1044200	
Diyarbakir	589250				589250	
Edirne	728695				728695	
Erzurum	826385				826385	
Hakkari	143322	80	45186		188508	80
İstanbul	4924121	50	1848570	75	6772691	25
Isparta	472865				472865	
İzmir	2752701				2752701	
İçel	373391		1200		374591	
Kars	624624	50			624624	50
Kayseri	686900		10500		697400	
Kırklareli	504669				504669	
Kırşehir	384250	64			384250	64
Kütahya	105579		700		106279	
Manisa	1413443				1413443	
Muğla	828117		30000		858117	
Ordu	546112		2700		548812	
Siirt	303835				303835	
Sivas	848645				848645	
Ş. Karahisar	322581				322581	
Tekirdağ	564711				564711	
Van	518927				518927	
Zonguldak	1000000				1000000	

Of ve Sürmene heyelanı hakkında
rapor

Trabzon Vilâyetinin Sürmene ve Of kazaları dahilinde ahiren vukua gelen feyezan ve heyelan hadiseleri hakkında mahallinde yapılan tetkikat neticelerine ait muvakkat rapor :

Sürmene ve Of havalisinde 5- temmuz - 1929 tarihindenberi vukua gelmekte olan feyezan ve heyelan hadiselerini mahallinde tetkik etmek üzere Darülfünun emanetince verilen kararla 1 - Ağustos - 1929 tarihinde İstanbuldan hareketle Trabzona vasıl olduk. Trabzon Valisi Bey efendi ile temasa gelerek mezkûr hadiselerin heyeti Umumiyesi hakkında lâzım gelen malûmatı aldıktan ve o zamana kadar verilmiş olan resmî raporların muhteviyatına muttali olduktan sonra aşağıda gösterilen surette programımızı tanzim ettik.

1 — Son yağmurların neticesinde feyezan eden Araklı ve Rize burunları arasındaki Kalopotamos, Baltacı, Soğanlı, Sulaklı, İvyan, Serğuna, Kastel, Zarba, Manahos ve Küçükdere gibi derelerin feyezan tesirlerini tetkik etmek.

2 — Bu derelerden bilhassa Manahos ve Sulaklı vadileri ile tevabiinde müşahede edilen heyelan hadiselerinin esbabı taharri ve neticelerini tesbit etmek.

Bu tetkikat ve netayici elde etmek için bütün bu havalinin İdrolojik rejimi ve jeolojik bünye ve teşekkülâtı hakkında. malûmat elde etmek üzere yukarda ismi geçen dere boylarını ve bilhassa bunlar arasında hususî bir tetkike ihtiyaç gösteren Manahos ve Sulaklı vadilerinin menbalarından munsaplarına

kadar uzanan sahayı yani Soğanlı ve Kemet dağları sathı maillerinin şimal eteklerini adım adım dolaştık, Bütün bu tetkikatımızın neticelerini ihtiva edecek kati raporu; jeolojik harita, Kroki ve fotoğraflarla bilahare takdim edeceğiz.

Mıntakanın idrolojik rejimi : Yukarda hududunu çizdiğimiz mintakadaki derelerde ve bilhassa Manahos ve Sulaklı havzalarında yapılan müşahedeler akar suların bütün bu mintakalarda fevkalâde toransiyel yani hakikî bir sel rejimine malik olduğunu göstermiştir. Derelerin bu seyirleri mintakanın bilhassa yukarı kısımlarının gayri kabili nufuz olmasından ve sathı maillerin hemen dim dik denecek derecede şiddetli meyilleri haiz olmalarından ileri gelmektedir. Filhakika evvelâ mintakadaki dere ve ırmaklardan başlıcaları şarkî karadeniz platformunun bir kısmını teşkil eden kemer dağı, Soğanlı dağı, Haldizen dağları hattı tevzii miyahı ile bunların şimaldeki imtidadı olan soğuk su hanları, Harmankokulu tepeleri, Sultanmurat hanı, Sus dağı, Koruçya tepesi ve Gölense, kaçalak dağlarından v. s. nebean edip bunların eteklerinden ana derelere veya denize akarlar. Bütün bu dağlık mintakalar aşağıda zikrolunacağı veçhile ekseriyetle gayri kabili nufuz indifaî sahralardan müteşekkeldir. Yamaçların yukarı kısımlarına düşen yağmur suları hemen hemen tereşşüh edemeden akıp gitmeğe mecburdur.

Saniyen; mintakadaki bütün akar suların ve tevabiinin bilhassa menba mintakalarında ve vadilerin yamaçlarında takip ettikleri şiddetli meyil suların daima sel halinde akmasını intaç etmektedir. Mecraların bu şiddetli meyillerini aşağıdaki rakkamlar vazihan gösterirler: Manahos deresi Limon suyu harmanlarında 2600 metre irtifaında olan menbaından 1750 metre irtifaında olan Arpalı mevkiine kadar beher kilometrede takriben 113 metre aşağı iner. Arpalıdan garbı Güneşereye “500 metre irtifa., kadar kilometrede

41, 6 metre ve buradan denize kadar da kilometrede 33 metre inmektedir. Sulaklı deresi Haldizen dağlarındaki menbaından “3100 metre irtifa Şerah gölüne kadar,, 1450 metre irtifa,, kilometrede 95 metre buradan itibaren Ögene deresi ile birleştiği mahalle kadar kilometrede 50 metre, bu mahalden Hopşera’ya kadar kilometrede 38 metre buradan Taşhana kadar kilometrede 35 metre ve nihayet bu mahalden deltaya kadar da kilometrede 24 metrelik meyil takip eder.

Mıntakanın İdrolojik rejimi pek muğlaktır. Bu da arazinin fevkalâde arızalı olmasının ve iklimin hususiyetinin tabî bir neticesidir. Arazinin arızası coğrafî vaziyetten ileri gelmektedir. Dereler ve ırmaklar, parçalanmış ve adeta oyulmuş olan dağlar arasında teş’aup etmektedir.

Manahos deresi çifte köprüden yukarı, Sulaklı deresi Hopşera: dan itibaren şarkî karadeniz platformuna iyiden iyiye sokulurlar. Buralardan aşağıya doğru gayri muntazam ivicacıklarla dağlar içinde açtıkları yolları takiben denize kadar giderler. Bu yolu kat’eden ana derelerin deltalarına kadar sel şeklinde akmalarını temin eden iki taraftan aldıkları müteaddit sel ve ırmaklardır.

Derelerin yukarı orta ve aşağı mecraları hemen hemen aynı evsftadır. Dar buğazlar, dimdik yamaçlar, şellâle şeklinde akan mahaller, dev kazanları v. s. gibi yalnız menba mıntakalarına has olan eşkâle mecraların bütün imtidadınca deltaya kadar tesadüf edilmektedir. Bu hususat dolayisile bütün bu derelerin hepsinde şayanı dikkat olarak şu evsaf müşahede edilir. Evvelâ : sathi maillerin dikliği ve meyillerin bazen şellâleler vücade getirecek surette mütehavvil olması dolayisiyle dereler pek sür’atle akarlar. Saniyen, yüksek mahallerde bulutların tekasüfü şiddetli olduğu için derelerdeki su miktarı daima ziyadedir.

Mıntakanın İdrolojik rejimi üzerinde iklim şeraiti de

gayet mühim bir rol oynar. Burası karadeniz yağmur rejiminin azamî şiddetiyle hüküm sürdüğü bir mıntakadır. Şimali garbı “Karayel,, rüzgârları ile sevkolunan yağmur bulutları mıntakanın cenubundaki şarkı karadeniz platformunun dimdik cephesine doğru sürüklenirler. Bu bulut ceryanı cenuba doğru ilerledikçe mütemadiyen daha yüksek rakımlara tesadüf eder. Bu veçhile ileri hareketleri teahhüre uğrar, ve daha soğuk olan mürtefi mahallere doğru yükselmeğe mecbur olurlar. Binaenaleyh yağmurların düşmesi her mahallin irtifaile mütenasip değildir. Belki de yağmur miktarı bulutların vasıl olduğu mahallin darlığı ve kapalılığı nispetinde az veya çoktur. Şarkı karadeniz platformuna kadar vasıl olan bulutlar bu platformun kıyılarını takip ederler. Bu hakikî duvar şeklindeki canibi mania dolayisiyle bu mıntakada şüphesiz azamî cevvi teressübat vuku bulur bu hattı tevzii miyahın cenubunda yağmur rejimi birdenbire değişir. Yani buradan itibaren berri bir rejim hakimdir.

Karadeniz yağmur rejiminin bu tesiratını derelerdeki suların yükselmesi en eyi bir surette ifade eder. Filhakika hiç bir İlmî veya resmî tetkik netayıcı ve kuyudat mevcut değilsede derelerde suyun yükselmesi ve genişlemesi nadir ahvalde değildir. Derelerin bu kabil taşkınlıkları karadeniz yağmur mevsimleri ile muvazi olarak yaz ortasında ve sonbaharda vaki olur. Bu mevsimlerde daima suların seviyesi yükselir ve debisi artar. Seviyenin bu suretle değişmesi bazen tehlikeler de vukua getirir. Dere boylarındaki mezru arazi değirmen ve ahşap köprülerin bazıları dört beş senede bir sürüklendiği gibi 1920 de suların aldığı irtifa tamamıyla ufak mikyasta bir feyez an arzetmiştir.

Umumiyetle dere boylarında her sene vukua gelen tahribat oralarda nüfusun kesafeti nisbetinde şiddetli gözükmiştir. Fakat hakikat halde suların yükselmesi meşkin ve gayri meskûn her dere de vaki olmuştur.

.....

Şarkî karadeniz platformuna ikinci teşrinden itibaren pek şiddetle düşmeğe başlayan karlar mayıstan itibaren erimeğe başlarlar. Karların erimesi hemen bütün yaz mevsiminde devam eder. Fakat derelerde su seviyesinin yükselmesinde ve feyezanlarda karların erimesinin bir rolü yok gibidir. Kar suları akar sularda ancak daimî olarak vasatı bir irtifai idame etmeğe hizmet ederler.

Bu sebepten dolayıdır ki bu mıntaka kuraklık nedir bilmez, En küçük ırmaklarda bile yazın en kurak olması lâzım gelen aylarda daima berrak bir su mevcuttur. Zaten mıntakada yağmursuz ay hatta gün bile mevcut değildir. Rize cevvi tarassudat istasyonunun raporlarına nazaran cevvi teressubat miktarı 1927 senesinde 2757 milimetre 1928 senesinde 2173 milimetredir. Teressubatu cevviyenin ziyadelîği buna zamimeten suhnet derecesinin pek yüksek olması, nebatî toprağın süratle teşekkülünü ve kesif bir vejetasyon ile örtülmesini intaç eder. Nebatat şiddetli tebahhurata sebebiyet verdiğiinden havayı nesimi daima rutubetle meşbudur. Hali tabiide Sulaklı ve Kalopotamos derelerinin munsap cihetlerinde suyun irtifai 1,5 metre, Manahos deresinde ise 0,70 metredir. Yukardaki müşahadatmuzla mıntakadaki akarsuları arazinin arızalarına zeminin tabiatına ve iklimin şartlarına rapteden sırf coğrafi amiller izah edildiğinden buradaki nehirlerin hakikî hayatı hakkında bir fikir edinmek mümkün olacaktır.

Feyezan Hadisesi : Bu hadise bütün sahaya aynı zamanda sağnak halinde düşen ve uzun müddet devam eden yağmurlardan hasıl olmuştur. Mıntakanın îdrolojik tarihinde emsali görülmemiş olan bu yağmurlar 5 temmuz 1929 günü akşam saat 20 de hafif surette başlayarak gece yarısından sonra pek ziyade şiddetlenmiş ve 7 temmuz saat 12ye kadar pek kısa fasılalarla 40 saat devam etmiştir i

Yağmur azamî şiddetini, temmuzun altıncı günü sabahleyin saat üçten itibaren almıştır ki bir an sonra saat 3,5 ta gelen sellerle derelerin suyu şiddetle yükselmeğe başlamıştır.. Ertesi günü saat 9 da dereler taşarak etrafı istilâ etmişlerdir. Derelerin tuğyanı ancak 5 saat kadar devam etmiş ve birden bire sular çekilmeğe ve tabii irtifanı almağa yüz tutmuştur. 7 temmuz günü yağmur dindiği zaman mıntakanın manzarası büsbütün değişmiştir. Ahalinin ifadelerine nazaran yüksek tepelerden aşağıya doğru bakılınca bütün çukurluklar ve münhat mahaller sıhanları muhtelif su havzalarıyla dolarak göller meşheri halini almıştır. Ertesi günü milyonlarca metre mikabına baliğ olan bu sular akmış ve yahut daha aşağıda menba halini almak üzere pek az derinlere tereşşüh etmiştir

Ham topraklar içerisine tereşşüh eden bu sular dolayısıyla bir çok yerlerden adeta feveran halinde sular fişkırmıştır. Yamaçların fevkalâde sarplığı dolayısıyla seller ve ırmaklar büyük bir süratle akmışlar ve binaenaleyh aşındırma ve sürüklenme kabiliyetleri de o nisbette şiddetli olmuştur. Bu sebepten bazı ırmakların koparıp naklettikleri rüsubat yekûnu harükulâde bir sihana malik olmuştur. Dere yataklarında sihanı 4 metreden 10 metreye kadar kum ve çakıl teressüp etmiştir. Irmakların dereye münsap oldukları mahallerde husule getirdikleri birikinti yığınları ve aşağıda izah olunacak olan heyelân kütleleri bazan dere mecrasını tıkayacak derecede büyük yığınlar teşkil etmişler ve bu suretle saatlerce suların akmasına mani olmuşlardır.

Biriken suların aşındırma kuvveti bilâhara o kadar şiddetlenmiştir ki dere ya istikametini değiştirerek başka bir mecradan akmağa ve yahut birikinti kütlelerini delerek kendine yeni bir mecra kazmağa mecbur olmuştur. Bazan da sular bu kütlelerin irtifânına kadar taşarak şellâle halinde

aşağı doğru boşanmıştır. İşte felâketlerin en şiddetlisini bu sular husule getirmiş ve yolu üzerinde bulunan tarla, mesken, değirmen, köprü, ağaç ne varsa hepsini yıkmış sürüklemiştir. Hatta bazı ahşap evler temamiyle parçalanmadan sellerle dereye ve oradan da ta denize kadar sürüklenmiştir. Fotinos civarından bu suretle sürüklenen bir kaç ev içinde sakinleri bile bulunmuştur. Bu sürüklenen muhtelif tarla ev V.S. nin yerlerine şimdi büyük yuvarlak kaya parçaları, ağaç gövde ve kütükleri kaim olmuştur. “Şekil 1” Feyezanın

(Şekil : 1)

bu şekli umumi olup mintakanın bütün dere ve ırmaklarında vaki olmuştur. Bu Hususta fazla tafsilât mufassal raporda verilecektir. Malumdur ki istikbalde vukuundan korkulacak feyezanlar hakkında bir fikir edinebilmek için mazideki feyezanlar hakkında kat’ı malûmata malik olmak lâzımdır. Halbu ki mintakada eski feyezanlar hakkında hemen hemen hiç bir kayıt mevcut olmadığı gibi noksan olan bazı malûmat da birbirini nakzedecek mahiyettedir.

Sürmene ve Of havalisinde sakin ihtiyarların bizzat

.....

müşahadelerine ve çocukluktanberi duyduklarına bakılacak olursa bu son şekilde feyezanlar bu mntakada hiç müşahade olunmamıştır. Filhakika ilk Osmanlılar zamanında inşa edilmiş olan kemerler, kagir bazı köprüler yalnız bu sefer tamamilen Sürüklenmiş veya tahrip olmuşlardır. Ancak dere boylarındaki bütün mezruatı, değirmenleri ve yeni ahşap köprüleri sürükleyen feyezanlar dört beş senede muntazaman vaki olmuştur. 1920 senesinde ve geçen sene 1928 de husule gelen feyezanlar ise bunlardan binnisbe daha şiddetli olmuş ve pek kısa bir zamanda bütün mezruatı ve ahşap köprüleri harap etmiştir.

Alınan bu malumatı, son hadise hakkındaki müşahadatımızla tevhit edecek olursak aşağıdaki bazı neticeleri elde etmek mümkündür.

Evvelâ: bütün bu havzalarda büyük feyezanlar, karların erimesinden hasıl olmayıp uzun süren sağnaklardan ileri gelmektedir.

Saniyen: feyezan esnasında sular azami irtifalarını birden bire ahzetedirler.

Salisen : Suların yükseldiği menbalara ehemmiyetli surette idame edilemediğinden suyun çekilmesi de sur'atle vuku bulmakta ve feyezanından iki gün sonra yağmur durduğu taktirde sular tabii irtifalarını ahzetedirler.

Maatteessüf mevcut mutiyat noksan olduğundan suların bu vaziyetlerini bir grafik ile göstermek imkânı hasıl olamamıştır.

Son feyezan hadisesinde Manahos ve Sulaklı derelerinin suları eski seviyelerinden vasati olarak 7-8 metre kadar yükselmiş ve sular 2,5 metre irtifaa çıkınca delta ve alçak kısımların üzerine yâyılmağa başlamıştır.

Bazı küçük ırmakların ise 25 metreye taştıkları, bırakmış oldukları izlerden istihraç olunabilmiştir.

Bu derelerin suları azamî seviyeye yükseldikleri zaman haiz oldukları sürat vasatı olarak saatte 15 kilometreye balığ olmuştur, Manahos'ta derenin denize yığıdığı çamur ve çakıllar ve ağaç kütükleri (Şekil 2) Alluvion deltayı

(Şekil: 2)

tevsî etmiş eskiden motörlerin yanaştığı 40 metre tulündeki iskele ve 30 metre tulündeki gazhane iskelesi çamurlar arasında kalmıştır.

Sulaklı munsabında derenin getirdiği menkul maddeler keزالik denizi doldurmuş ve bu rüsubat 2-2,5 mil mesafeye kadar ilerlemiş olduğundan 6 sene evvel inşa edilmiş olan iskele gayri kabili istimal bir hale gelmiştir.

Mıntakanın jeolojik teşekkülü: Tetkik ettiğimiz mintakayı teşkil eden arazi bir kaç mahal müstesna olmak üzere hemen tamamıyla volkaniktir.

Üçüncü zamanında Anadolunun şimali şarkisini baştan başa işgal eden volkanlar harice fırlattıkları lâvlarla bütün bu havaliyi örtmüşlerdir.

Hatta heyelan mıntakasının garbındaki Trabzon ve şarkındaki Rize şehirleri bile bu büyük volkanik saha dahilinde bulunmaktadır. Bütün bu mıntakayı kaplayan muhtelif volkanik mahsulât vaktile oralarındaki eski volkanların faaliyetlerinin şiddeti hakkında bir fikir vermeğe kâfidir.

Petrografi noktai nazarından bu volkanik araziyi teşkil eden sahraler :

- 1 — Andezit ve sürmenitler
- 2 — Volkanik tûf ve breşler
- 3 — Bu sahraların tahallülünden hasil olan klastik parçalar ve ebuliler.

1 — Andezit ve sürmenitler: Kısmen billuri ve kısmen şekilsiz silikatlardan mürekkep olan bu taşlar bazı nadir yerlerde temamiyle kesif ve sert fakat umumiyetle tamamen tahallül etmiş bir halde bulunmaktadırlar. Terkiplerindeki billuri silikatlar başlıca anfibolün hornbülant nevi ile feldispatlardan andezin ve sanidindir.

Sahranın rengi ekseriyetle açık yeşil veya Ankaranın indifaî sahresi gibi açık mordur. Nadiren koyu yeşil ve siyahımtırak renklilerine de tesadüf edilmektedir. Kesif ve sert andezitler en ziyade dere ve ırmakların irili ufaklı aluvionlarını de bazen pek büyük kütleler halinde olan çakıllarını teşkil etmektedir. Dağ ve yamaçlardaki andezit kütleleri ise tamamiyle tahallül etmiş bir haldedir. Mamafî kesif ve gayet sert ve tipik andezitler Sulaklı vadisinin bazı yerlerinde ve bilhassa Kondipazarı civarında pek çoktur.

Sürmenenin Manahos vadisinin iki tarafındaki yamaç ve tepeleri teşkil eden Volkanik sahraların büyük bir kısmı mineralojik terkip itibariyle Sulaklı vadisinin andezitlerinden temamiyle farklıdır. Bunların derununda yeknazarda kuartz benzeyen altı köşeli muzaaî eham şeklinde ufak billurlar vardır

.....

Zücacî ve nimşeffaf olan bu billurlar oldukça muntazamdır; Gerek billûrî şekillerine ve gerek tahallül kabiliyetlerine nazaran bunların bir feldispatoit olması pek muhtemeldir. Sahranın diğer madenî unsurları ise andezitlerin hemen aynıdır, Manahos vadisi ve tevabiinde hakim olan bu sahraya andezitin bir varyetesi olmakla beraber bu bariz hususiyetinden dolayı şimdilik „Sürmenit,, ismini verdik. Terkip itibariyle olan bu fark fasıllalı indifalar veya lâvların terkinin değişmesi dolayısıyla her volkanik mıntakanın sahralarında görülmektedir.

Bu volkanik sahranın bir çok mahallerinde hakikî lav akıntıları da vardır.

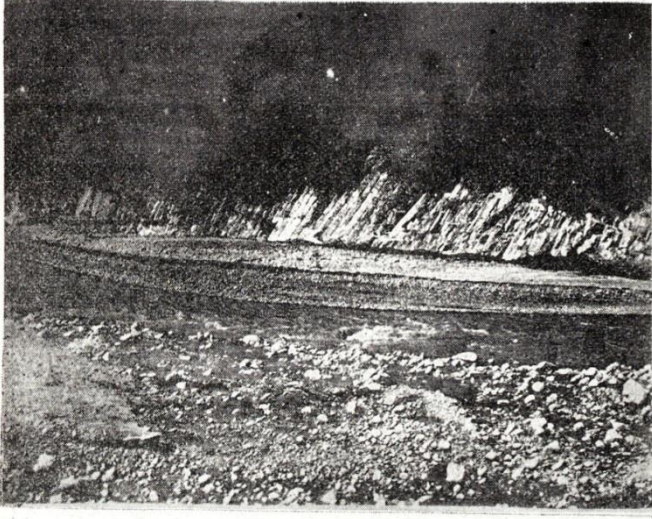
Bunlar bir kaç yerde derunlarında bulunan ufak hava habbecikleri dolayısıyla cürufî bir manzara arz etmektedir. Manahos ve çiftköprü vadilerindeki andezit ve bilhassa sürmenit lâvları ise, teberrüt ve takabbuzdan mütevellit bir tevettür tesiriyle altı köşeli sütunlar halinde görülmektedir. Bunlar muhtelif istikametlerde akan lâvların teberrüt satırlarına amut olarak teşekkül ettiklerinden, bir çok yerlerde meyillidirler.

Bazen tulu 15 metreye varan bu sütunların pek muntazam olanları da vardır. (Şekil 3 - 4) Lâvların bu türlü inkıamları tesiriyle istihracı kolay olan bu sütunlar bütün civar köylerin mezarlıklarında mezartaşı olarak kullanılmaktadır.

Mıntakanın en yüksek dağ ve tepeleri tamamıyla andezit ve sürmenitlerden müteşekkeldir. Bunlar Umumiyetle büyük kütle ve yığın halinde bulunmaktadırlar.

Andezitlerin, mıntakanın muayyen bazı yerlerinde görülen ve daima tatabduk arzeden rüsübî sahralarla da sıkı bir irtibatları vardır. Yani bunların Filonlar ve Apofizler halinde olarak rüsübî tabakaları muhtelif istikametlerde kat ettikleri görülmüştür. Andezit filonlarının kısmı azami rüsübî tabakaların tatabbuk müstevileri arasında bulunmakta ve

onların istikamet ve meyline göre uzanmaktadır. Bu vaziyetlere nazaran bunlar hakikî tabaka filonlarıdır. "Filenscouches,, Hatta Sulaklı vadisinde Halman civarında meyilli kalker ve

(Şekil: 3)

marn tabakaları arasında bu tabakat filonları tekerrür ve taakup. etmekte ve bunlar uzaktan rüsubî tabakalarla karıştırılmaktadır. Tabaka-filonları, alt ve üstteki rüsubî sahralarda, teması' istihale tesiriyle bazı tegayyürat husule getirmiştir.

Bu Filonlar, kütle, yığın, veya akıntı halinde bulunan bütün andezitlerin rüsubî tabakalara nazaran nisbî yaşının tayinine yardım etmiş ve indifâm rüsubî tabakaların teşekkülünden sonra vukua geldiği bu suretle anlaşılmıştır.

2 — Volkanik tûf ve breşler:

Heyelan mintakasını teşkil eden Volkanik arazinin hemen her tarafında ve bilhassa vadilerin yamaçlarında volkanik tûf ve breşlere tesadüf olunmaktadır. Bunlar

Volkanlardan fırlayıp ânı bir surette tasallüp eden büyücek Lâv parçalarından, lâpillilerden ve küllerden ibaret sahralardır. Bugün itikâlin tesirde şekillerini değiştiren volkan mahrutlarının yamaçlarında bütün bu müteharrik cisimler sel sularının yardımıyla sıralanmış ve bazı yerlerde tabakalar halinde yayılmıştır. Bundan dolayı deniz seviyesinden pek fazla olan irtifalarda bu iki sahraya nadiren tesadüf edilmektedir. Halbuki deniz seviyesine yakın yerler de ve bilhassa vadilerde daima hakim olan bu cins tuf ve breş'erdir. Trabzon ile Of arasındaki sahilin falez ve kayaları bile tamamile bunlardan müteşekkildir.

(Şekil: 4)

İndifa esnasında nebean etmiş olan sıcak su menbalarından silisli olanları tersip ettikleri silis ile bunları çimentolamış ve breşlere sert bir taş selâbetini vermişlerdir. Mamafî heyeti mecmuası ile mıntakadaki breş ve tüflerin çimentoları sert ve kesif olmadığından bunların antezit ve sürmenitlere nisbetle metanet ve mukavemetleri pek azdır. Bilhassa breşlerde çimento rolünü ifa eden tüfler tahallü tesirde dökülmekte ve sahra kütlesinin meyilli sathında

volkan bombası halindeki andezit lâvi parçalarının yumru halinde çıkıntılar teşkil etmekte olduğu görülmektedir.

Breşlerin renkleri umumiyetle yeşilimtıraktır. Bu renk, sahranın anasını teşkil eden yeşil renkli andezit lâvlarından ileri gelmektedir. Bu renk dolayısıyla mıntakadaki breşlerin bir kısmı adeta serpantin manzarasını iktisap etmektedirler.

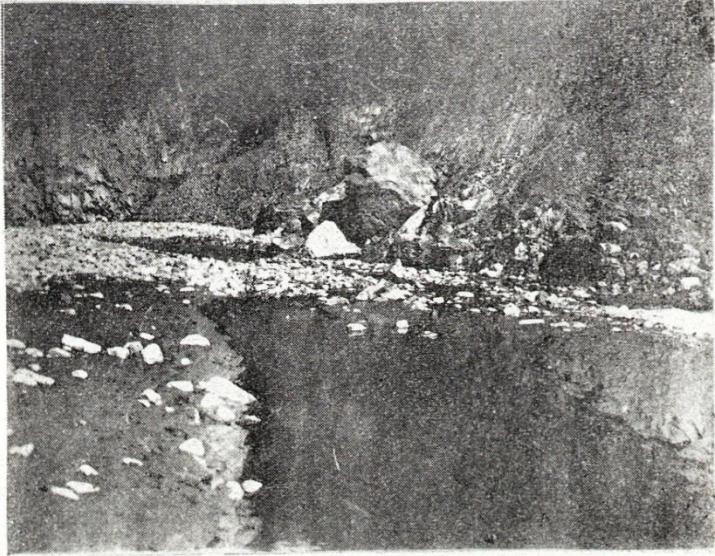
Volkanik breş kütlelerinin ekseriya yakınlarında volkanik tüflere tesadüf olunmaktadır.

Volkanların mütevali infilâkları tesirde kül ve lâpilli gibi maddelerin kat kat tabakalar halinde terakümü ile veya aynı maddelerin sular derununda birikmesile hasıl olan bu tüfler Sulaklı vadisinde Taşhane - Zisino yolu üzerinde Manahos da Güneşere civarında olduğu gibi daima meyilli olmak üzere az çok muntazam tatabuk arz etmektedirler. Sulaklıda İşkenazi civarında tüflerin çimento rolünü ifa ederek eski bir feyezana ait iri çakılları “Çay taşlarını birleştirdiği de müşahede olunmuştur.

Volkanik sahraların tahallülünden hasıl olan kalastik parçalar ebuliler: Terkip itibarile andezit ve sürmenitlerin büyük bir kısmı feldispatlardan mürekkep olduğundan, uzun müddet hava ve suların tesirine maruz kalan bu mineraller tahallül etmekte ve sahraların kaolinize olmasına sebebiyet vermektedirler.

Buralarda iklimin hususiyeti yani fazla ratıp ve sıcak olması dolayısıyla bu sahralar derinlere kadar pek kolaylıkla ve seri bir surette tahallül edip dağılmakta ve silis ve alüminli andezit arenlerini “kumlarını, vücuda getirmektedir. Bu Derelerin munsaplarındaki deltalar tamamile bu arenlerden ve bunların daha rakik habbelileri olan killerden müteşekkildir. Bundan başka andezitlerin ve sürmenitlerin gerek yukarda bahsettiğimiz sütun şeklindeki inşakları ve gerek muhtelif istikamette takabbuzdan ve duçar oldukları

tazyiklerden mütevellit çatlakları suların kolaylıkla nüfuz etmesine yardım ettiklerinden bu tahallül hadisesi büyük mikyasta ve seri bir surette vuku bulmaktadır. Esasen bütün bu mıntakada bulunan ufak menbalar bu çatlakların mevcudiyetinden hasil olmaktadır. Yoksa burada su yatakları mevcut değildir. Bazı yerlerde bu çatlaklar dolayısıyla sathi maillerden cesim kaya parçalarının da düştükleri görülmüştür. “ Şekil 5 ,,

(Şekil: 5)

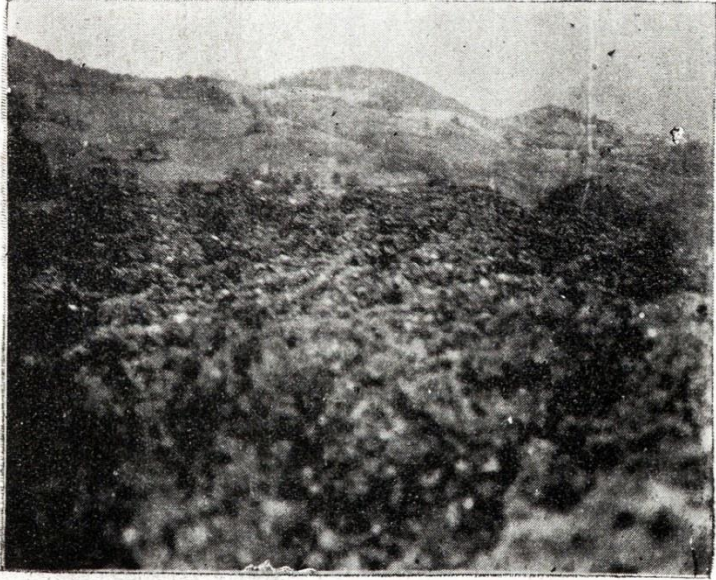
İndifaî breş ve tüflerin tahallütü, bu taşların mukavemetlerinin azlığı dolayısıyla daha seri bir surette vukua gelmektedir. Bilhassa breşlerde çimento rolünü ifa eden tüflerin suların tesirde yumşaması ve çatlaklar hasil etmesi büyük bereş kütlelerinin vadilere yuvarlanmasına sebebiyet vermektedir. Bu sahraların bu suretle tahallül ve tecezzisinden dolayı tamamilen ebululardan müteşekkil olan sathi mailler hakikî uçurumlar teşkil edecek tarzda dik ve sarptır.

Rüsübî sahralar: Tetkik ettiğimiz mıntakada mevzî

olarak tesadüf ettiğimiz rüsubî sahraların başlıcaları kırmızı ve mavi kalkerler, şistler, marnlar ve grelerden ibarettir, kesif ve oldukça sert olan kırmızı kalkerler Manahos'da Aso ve Kilima hanları ile Aso - Sevaho yolları arasında oldukça muntazam tabakalar halindedir .

Bunlar antiklinal ve senklinalleri vazihan görülecek tarzda mültevi oldukları gibi tatabbuk müstevileri arasında da andezit tabaka filonları görülmektedir. Bundan başka OF'an sizino köyünde de aynı bu kalkerler mevcuttur. Yalnız burada rengi mavi olan bu kalkerler yer yer vukua gelen indifaat tesirde altüst olmuş bir vaziyettedirler bilhassa Zisino deresini dolduran klastik parçaları hep bunlardan müteşekkildir. Şekil. 6 ” Kırmızı kalkerlerle mavi kalkerlerin

(Şekil 6)

ayni devrin teressübatı olduğundan şüphe yoktur Zira bunlar Aso civarında olduğu gibi üstüste taakup etmektedirler. Bütün taharriyatımıza rağmen içinde fosil bulunmadığından

bunların Jeolojik yaşlarını tayin etmek mümkün olmamıştır. Fakat bunların tebeşir devrine ait olması ihtimali kavidir.

Killi şistler yalnız bir yerde yani Zeno köyünde mevcuttur. Heyelanlar tesirde karmakarışık olan bu köy ve civarında bunların yalnız bir kaç mahalde tezehhüratına tesadüf edilmiştir. Fosili ihtiva etmiyen bu şistlerin yaşı her halde kalkerlerden daha eskidir.

Gre ve marnlara gelince, bunlar Umumiyetle andezit tabaka klonlan ile birlikte ve oldukça muntazam tatabbuk arzederler ki bu filonlar bunları disloke ettiği gibi aynı zamanda teması istihaleye duçar etmiş ve bunların Silislenip sertleşmesine sebebiyet vermiştir. Bu grelerin seri halinde en güzel tatabbuk arzeden mahalli; Halman civarında bulunmaktadır.

Heyelan hadiseleri : Heyelan hadiselerinin bilhassa temerküz ettiği Manahos ve Sulaklı vadilerinde Jeolojik bünye yukarda da zikrolunduğu veçhile pek az farklarla birbirinin aynıdır. Her ikisinde de esas sahrayı andezit ve volkanik breşler teşkil etmektedir. Manahos deresinin iki canibinde irili ufaklı çakıllar müşahede olunur ki bunların çimentolanmamış yani gayri mültesik bir halde, şimdiki dere karının takriben 30 metre irtifanda bulunması vadi zemininin jeolojik noktai nazarından pek eski olmiyan bir devirde bu irtifada olduğuna işaret eder. Bütün manahos boyunca pek az fasılalarla tesadüf olunup ve andezit ve breşler üzerinde mevzu bulunan ve sihanı 5 metreden 15 metreye kadar tahalüf eden bu çakıllar Sulaklı'da daha nadirdir.

Her iki vadi yamaçlarında hakim olan sahralar ise andezit ve breşlerdir. İklimin hususiyetlerinden olan şiddetli hararet ve şiddetli rutubet zaten infisaha pek müsait olan bu taşları yukarda söylendiği veçhile pek esaslı bir tahallüle duçar etmiştir. Andezitlerin tahallül hususunda ki kabiliyet-

leri ve kütelleri derununda esasen mevcut olan çatlakları, breşlerin hususî bünyeleri, çakılların gayri mültesik ve serbest bulunması V. S. bütün bu avamil muvaciyesinde sahralar sağlam kayalıktan çıkmış ve eczası klastik bir kütle yani taş ve toprak yığınları halinde pek dik olan yamaçların örtüsünü teşkil etmiştir.

Yağmurlar kabili nufus olan bu klastik kütelleri derinliklerine kadar meşbu bir hale sokmuştur. Bundan sonra küteller meyilli kaidelerini teşkil eden ve henüz tamamen tahallül ve tecezzi etmemiş sahra tabanı üzerine bazı yerlerde yuvarlanma ve yıkılma şeklinde bazı yerlerde ise kayma şeklinde vadiye doğru heyelan etmiştir. Heyelen, Manahas vadileri ve tevbâii imtidadınca bütün yamaçlarda her mikyasta vaki olmuştur. Fakat Sulaklıkla Zeno ve Zisino köylerindeki şekilleri bilhassa şayanı dikkattir. Zisino'da Zisino ırmağının menba cihetindeki yamaçlardan 300 metre genişliğinde 1500 metre tulünde 20 metre kalınlığında takriben 9,000,000 metre mikabı hacminde taş ve toprak kütelleri vadiye doğru akmıştır, “Şekil 6., bütün bu kütle esasen pek derin olan derenin yatağını doldurduktan başka mecrayı tıkamış ve buradaki bütün mezruat ve meskenler bu toprakların altında kalmıştır. Zamka dağından gelen bu heyelan kütlesi içinde 94 kişi gömülü kalmış, bunların ancak altısı kurtarabilmiştir. Elan yamaçları yukarı kısımlarında heyelan işaretlerinden olan şakulî cesim yarıklar ve aşağı cihetlerinde köstebek yuvası şeklinde toprak kümeleri mevcut olduğundan heyelan etmemiş kısımlar da heyelana meyyal bir halde bulunmaktadır. Binaenaleyh zisino köyünün şarkını ve cenubu şarkisinin teşkil eden Avrat dağının eteklerinde korkunç heyelan tehlikesi elan mevcuttur. Zaten bu yamaçların ahalisi korku ve heyecan içinde pek nadir olan güneşli havalarda köylerine avdet etmekte ve deniz tarafını bulutlu

gördükleri zamanlarda yaylalarda ve ya daha emin addettikleri yerlere kaçmaktadırlar. Zisinoda heyelan kütleleri o kadar süratle hareket etmiştir ki bu hareketi esnasında fırlayan büyük kaya parçaları hava kütlelerini top mermileri gibi ıslıklarla yarararak pek uzaklara vasıl olmuşlar ve orada toprağa gömülmüşlerdir.

Diğer taraftan bu hareketin havada husule getirdiği tazyik o kadar şiddetli olmuştur ki bu tazyik havada uçan kuşları sersemletmiş ve ertesi sabah köylüler vadide birçok kuş cesetleri görmüşlerdir. Heyelanlar vukua gelirken gök gürültüsünü andıran müthiş tarakalar işidilmiş ve zemin zelzelede olduğu gibi şiddetle sarsılmıştır. Bütün bu hadiseler gecenin karanlığı içerisinde 3-4 dakika zarfında vukubulmuştur. İptida yukarıdan kopup vadilere yuvarlanan kaya parçaları vadilere doğru mütemadiyen artan bir süratle yuvarlanmış ve bu suretle heyelanın vukuunu ihbar etmişlerdir. Yamaçta ki hareket birdenbire şiddetlenmiş binlerce kocaman kaya parçaları tepelerin üstünde belki 200 seneden beri duran koca ağaçları darmadağın bir halde devirmiştir. Kopan ve müteharrik olan her şey yani ağaç, Toprak, Taş, V. S. yıldırım süratle aşağı doğru inmiştir: Bu köyün Koriça mahallesini teşkil eden yamaçta heyelan aynen bir glasiye manzarasını vermiştir.

Zisino kadar tipik bir heyelan sahasını da Zeno köyünde görürüz. Vadiden takriben 300 metre irtifanda olan bu köyün Ulucami mahallesi bütün mıntakaya nazaran bir hususiyet arzeder. Burası rüsubî Killi şistler üzerinde kâin olup dik yamaçlarla küçük Zeno ırmağına doğru meyillidir. Bu mailelerdeki yarık ve çöküntülerden arazi adeta merdiven şeklini almıştır. Killi sahra tahallül neticesinde dağılmış husule gelen koyu kırmızı renkte killi toprak ve şist parçaları sularla adeta bir çamur ıkıntısı halini kesbetmiştir.

Bu akıntı büyük bir gürültü ile hareket eden bir şellâle gibi takriben 150 metre genişliğindeki bir mecradan ırmağa doğru hareket etmiş ve önüne tesadüf eden ağaç, bina V. S. ne varsa ve bilhassa Ulucami heyeti Umumiyesile sürükleyerek Sulaklı'ya getirmiş ve dereyi tıkamıştır. 8 saat kadar derenin yukarı tarafı göl halini alarak kapalı kalmıştır. Bila hara taşan sular korkunç bir süratle aşağı doğru akmıştır. Bu heyelanda da binlerle metro mikabına balığ olan irili ufaklı kaya parçaları Killi çamura karışarak aşağıya inmiştir.

Mikyasen Jeoloji edebiyatında nadiren tesadüf edilen bu iki büyük heyelândan maada hemen bütün yamaçlarda ekseriya 25-50 metre genişliğinde ve 10- 12 metre derinliğinde heyelân yatakları bir kaç dakikanın içerisinde teşekkül etmiştir.

Bazan da dik yamaçların alt tarafı sularla sürüklenmiş Olduğundan yukarı kısım istinatsız kaldığından aşağıya doğru yıkılmış ve iri bloklar vadiye dolmuştur.

Bu şekilde tehlikeli yamaçlara ve sukuta müheyya iri bloklara mıntakanın hemen her tarafında elan müşahede edilmektedir. Ekseriya yamaçlarda görülen yarım daire şeklindeki yarıklar ve çöküntüler heyelana müsteit tehlikeli mevkileri teşkil etmektedir, “şekil 7,, Yamaçlarda mevcut olan keşif vejetasyon ve Ormanlar bir çok yerlerde heyelana mani olmuş veyahut başlamış bir heyelanı tevkif etmiştir. Bazı mahallerde ormanlar. Kaya parçaları ile karışık bir halde gelen Çamur akıntılarına adeta bir elek rolünü görmüş ve kayaları tevkif etmiş fakat çamurlar bir kaç metre kalınlığında bir akıntı halinde uçurumdan aşağı dökülmüştür.

Ancak heyelân kütesinin cesameti pek ziyade ve sürati müktesebesini şiddetli olduğu takdirde ağaçların artık mukavemeti kalmamıştır. Hatta bazan heyelân kütesinin kesif bir vejetasyona tesadüf edince istikametini değiştirerek bir zaviye

yaptığı ve daha çıplak bulduğu bir mahalden vadiye kadar indiği bile müşahede edilmiştir.

Tahribat: Feyezan ve heyelan neticesinde sürmene havalisinde 12 kişi ölmüş ve 9 kişi yaralanmıştır. Bu mıntakada 348 ev, 64 Dükkân, 8 kahvehane 2 han, 64 değirmen, 2 cami, 8 furun, 16 kagir ve 2 ahşap köprü tamamen harap olmuştur. Seller ve heyelanlar keزالık 4109 dönüm tarla, 3529 dönüm fındıklık, 643 dönüm çalılık, 1095 dönüm çayırılığı tamamen tahrip etmiştir.

Bu son tahribat ile 368927 okka idrak olunacak mısır ve 1365 batman fındık yapılmıştır.

1927 de inşa olunmuş olan 20 kilometrelik Sürmene- Güneşere otomobil yolu ve 1926 da inşa olunmuş olan] ayakları beton ahşap köprü gayri kabili istimal bir surette tahrip olunmuştur.

(Şekil 7)

Of havalisinde 134 kişi ölmüştür, 845 ev tamamen harap ve 1366 ev de maili inhidamdır. Burada mezru

(Şekil 8)

arazinin dere boylarında olanlarının hepsi ve yamaçlarda bulunanların yüzde 50 si tahrip olunmuşsa da hakikî miktarlarını tesbit etmek imkânı hasıl olmamıştır. (Şekil : 8)

Manahos deresi üzerindeki 6 kagir, 6 ahşap köprü ile bütün değirmenleri seller götürmüş ve Of - Bayburt yolunun hemen hemen izini bile bırakmamıştır.

Netice :

1 — Araklı burnu ile Rize burnu arasındaki sahada dereler sağnak halinde düşen yağmurlardan kamilen feyezan etmiştir.

2 — Feyezan sularının tahrip ve nakil kuvveti pek şiddetli olmuş, dere, ırmak boylarındaki mezru arazi V. S. sürüklenmiş ve yerine gayet kalın bir çakıl tabakası kaim olmuştur.

3 — Yamaçları teşkil eden sahranın iklimin hararet ve rutubeti dolayısıyla şiddetle tahallül etmiş olması ve mailelerin pek dik bulunması sularla işba haline gelen mütehallil mevadın aşağı doğru süratle heyelanına sebebiyet vermiştir.

4 — Bir çok mahallerde yukarı taraflarda görülen yarıklar ve aşağıdaki toprak kümeleri zeminin yavaş yavaş heyelan etmekte olduğunu ve fırsat hasıl olunca heyelan Süratinin tezayut edeceğini isbat etmektedir.

5 — Bir çok mahallerde tahallül etmiş maddelerin muvazeneti kaybolmuş olduğundan veyahut alt taraftaki istinatları kalmadığından maili heyelan veya inhidam bir halde bulunmaktadır.

Bu esbattan dolayı Manahos ve Sulaklı vadilerindeki ekseri köylerde elan heyelan tehlikesi melhuzdur.

18 - Eylül - 1927

Darülfünun mevziî Jeoloji
ve madeniyat Muallimi
Hamit Nafiz

Darülfünun petrografi ve
Paleontoloji Muallimi
Malik

Gayrı Resmî kısım

Mahallî İşler

Vilâyetlerin Hususî İdaresi

2

Mahallî idarelerin başında hükmi şahsiyeti haiz, Vilâyetler hususî idareleri gelir (1) Hükmi şahsiyetin Hususî idarelere izafesi, manevî şahsiyetin Devlete nisbeti gibidir. Fillhakika Devlet, hukukî bir şahıstır. Bu Hukukî ve manevî şahsiyet, Umumî ve Müşterek ben (Moi Commun) dır.

Hükmi şahsiyet, birinci derecede Fiksyon (Fiction) nazariyesile ifade edilmiştir ki mevcut olmıyan bir şeyi hayalî ve tasavvur! olarak icat etmek ve mevcut farz edilmektir.

Bu esasa göre Hükmi şahsiyet Sunî ve câli bir tertiptir, Vâzii kanunun muhayyalesinden çıkmıştır, hakikatta mevcut değildir.

Diğer bir noktai nazara göre (Realite nazariyesi - Realite) Devlet mevcut bir şahıstır. Çünkü Devlet en mühim unsuru halktır. Ehalinin münferit iradeleri olduğu gibi müşterek arzuları da vardır, işte bu maşerî arzunun mastar ve menbai hükmi ve manevî şahsiyettir.

Üçüncü bir ifadede: Devletin muhayyel Bir vücudu yoktur, maddî ve hakikî şahıs da değildir, Ancak, cemiyet halinde yaşayan insanların ihtiyaçlarını tatmin ve menfaat-

---

¹ 18 N.LU idare mecmuası: Mahallî işlerin tarihî tekâmül ;

erlini temin için, Hükmi şahsiyet, Fikrî beşerin icabı bir ameliye hukukiye'dir.

İşte bu esaslarla binnazariye kabul edilen hükmi şahsiyelerin birincisi, umuma şamil hizmetleri deruhte eden Devlet; İkincisi, gurup halinde ayrılan bazı vezaifi ifa eden Vilâyet hususi idareleridir.

Devletin hükmi şahsiyeti, Devlet hududunun her sahasında icrayı nufuz eder. Bu şahsiyetin iradesi, Millî meclisler, müteammim ifadesile parlamenlarca izhar ve hükümetlerle memurları tarafından infaz olunur.

Vilâyetin hükmi şahsiyetinin nufuzu ise Ancak vilâyet hududuna maksurdur. Bu şahsiyetin iradesinde Vilâyet umumî meclislerince izhar ve Devlet şahsiyeti maneviyesinin bir rüknü olan valinin emrile infaz ve hususî idarelerin kendi memurları tarafından takıp olunur.

Vilâyet Şahsi hukukî ve maneviyesinin iradesini izhar ederken, Devlet vahdetini İhlâl edebilecek Tezahürlerin önüne geçmek ve kanunen verilmiş salâhiyetlerin hududu tecavüz edilip edilmediğini her an kontrol etmek üzere devletin mülhakatta mümessili olan valiler, mahallî idarelerin kanun ile mukayyet iradesini infaza ve vilâyet şahsiyeti maneviyesinde bir uzuv olmağa memur edilmiştir.

Vilâyet şahsi hükmisinin arzusunu izhara müekkel Umumî meclisler halk tarafından intihap olunur. Fakat bu intihap mutlak değildir, yani Vilâyet hududu dahilindeki bilumum ehalinin İntihaba iştirakini icap ettirmez. Vâzii kanun, Vilâyet halkının müşterek arzusunun ifadesine En müsait şeraiti tesbit ve bu iradeyi izhar edecek kimseleri tefrik eylemiştir.

Gerçi Vilâyet halkı, kendi mâşerî menfaatlerine ve müşterek ihtiyaçlarına müteallik hususatta rey vermek hakkını manen haizdirler. Fakat bu hakkın bilfiil tezahürünü

kanun, İntihaba ehl olanların bazı şeraiti cami olmasına talik etmiş, yani ehaliyi situayyen aktif (Citoyen actif) ve situayyen passif (Citoyen passif) namile hukukan ikiye ayrılmıştır. Binaenaleyh Vilâyet hakkından olmak sıfatı tabii olarak reye iştirak hakkını verir, yalnız, bu hak, İntihap için kanununun tesbit ettiği evsaf ile birleşmedikçe hükümsüzdür.

Vilâyet hususî idarelerinin her memlekette muhtelif şekilleri olmakla beraber esasları birdir ve menbaı Fransadır.

Fransada Vilâyet mahallî idareleri Fransa Vilâyet hususî idarelerini en başta tetkik etmekten maksat, diğerlerine numune vazifesi gördüğü içindir. İngiltere ve Amerika mahallî idare usulu hariç olmak üzere diğer bir çok memleketlerde mahallî idareler, Fransız usulu esasından iktibas edilmiştir.

Fransada Vilâyet teşkilâtı ve binnetice mahallî idareler, muhtelif safhalar geçirmiştir. Büyük ihtilâlin arifesinde Fransa 34 kısma (Generalite) ayrılmıştı. Bunların her birinde Kral namına birer mürahhas, mütesellim (intendant) bulunurdu. Bunlar her şeye kadirdi, Kralın yapmağa muktedir olduğu her şeyi bunlar vekâleten yaparlardı. Vilâyetlerin saadet ve felâketi ellerinde idi bu, müfrit bir merkeziyet usulu idi.

Vakta ki büyük İhtilâl patlâdı, eski usulun merkeziyet sistemi millî meclis tarafından yıkıldı, eski taksimat, teşkilâtı birlikte Lagv olunarak yeni mülki taksimat yapıldı Ve Fransa vilâyet, sancak ve kazalara taksim edildi.

Mutlak ve tam bir ademi merkeziyet usulile Vilâyet umumî meclisleri ve direktuvar (directoire) teşekkül etti (1790)

/5/ (Fructidor) /III/ (1) sene üç teşkilâtı İhtilâlin yaptığı ikinci taksimatı idaredir. Buda serbest direktuvar idaresinin merkezle alâkadar edilmesi mahiyetindedir. Bu idarenin her ikisinde de “ yedi vâhit ,, usulü yoktur. Emirler hey’etler tarafından verilir.

28 Pluvîöse VIII ⁽²⁾ sene sekiz teşkilâtında ise vazife bir zata tevdi edilmiştirki bu, validir (Prefet). Vali merkezi hükümetten tayin olunur, Vilâyetteki Devlet işlerinde Valiye yardım etmek üzere bir Vilâyet İdare hey'eti ve Vilâyet mahallî hizmetlerinde muavenet etmek üzere bir Vilâyet umumi meclisi vardır.

Fakat asıl selâhiyet validedir, İdare sistemi yedi vâhitle idare mahiyetindedir,

Bu kanunun birinci maddesinde, Fransa cumhuriyeti erazisinin Departımanlara taksim edildiği, ikinci maddesine idare hey'etile Vilâyet umumî meclisi bulunacağı tasrih edildiği halde üçüncü maddesinde: Vilâyetin idaresine tek başına vali memurdur, denilmiştir.

22 haziran 1833 ve 15 mayıs 1838 ve 15 ağustos 1871 kanunlarına göre hali hazır Fransa teşkilâtında, Vilâyette iki uzviyet vardır. Birisi merkez hükümetten mensup vali, diğeri ehali tarafından müntehap meclisi umumî.

Bu teşkilât, Direktuvar usulündeki müşavere ve müşareket idaresile, sene sekiz teşkilâtındaki bir elden idarenin hulâsasıdır.

Çünkü herhangi bir iş üzerinde müzakere ve münakaşa etmenin bir meclise veya bir hey'ete ait olduğu ve fakat icra selahiyetinin yalnız başına hareket eden bir amire verilmesi icap ettiği anlaşılmıştır.

Bu usul aynı zamanda ademi merkeziyeti de ihtiva ediliyordu. Zira, umumî meclisler Vilâyet halkınca intihap ediliyordu.

Sene sekiz teşkilâtındaki umumî meclisler de ise intihap yoktu. Onların âzası merkezce tayin olunuyordu. Umumî meclislerin intihapla teşekkülü 1833 den başlamıştır.

Fakat kararlarının istişarî mahiyetinden kurtularak rey-

---

² (1) ve (2) Fransız ihtilâlinde kabul olunan takvim aylarında.

.....

lerinin infaz edilebilmesi 1838 de kabul olunmuş ve 1866 ve 1871 tarihlerinde selahiyetleri tevsi edilmiştir.

O vakitten beri umumî meclisler muavin bir hey'et halinden çıkarak vasi selahiyetlere malik ve bazı ahvalde valinin nufuzuna faik vaz'iyet aldılar. Bu selahiyetler ve vazifeler gelecek sayıda tetkik edilecektir.

K. Naci

Beynelmilel ulumu idariye mecmuasından

Fransada zabıtai idariye ve adliye teşkilâtı

Son zamanda mösyö (Piyer Dönest) bu mühim mevzu üzerinde (Poltika)* gazetesinde bir makale neşretti.

Mevzuun ehemmiyetine binaen mühim nokatını hülâsaten nakletmeği faydalı bulduk: Zabite, memleket dahilinde sükûnet ve emniyet ve intizamı temin, ve ferdî hürriyete bazı tahditler vaz ederek umumî hürriyetleri muhafaza için ittihaz edilen tedabirin heyeti umumiyesidir. Bu hususta vazı kanun tarafından tesis edilen kaideler hukuku medeniye ve idariyenin mühim bir kısmını teşkil eder.

Bu tarif umumî ve esaslı bir tariftir, fakat çok defa zabite tabirinden bu tarifimizde zikrettiğimiz tedabiri tatbik ile mükellef olan teşkilât manası da anlaşılmaktadır

Halk nazarında iki türlü zabite vardır: Birisi, üniforma altında gördüğü zabite memurlarının delâlet ettiği zabite kuvveti, diğeri ancak her hangi bir hadise ve alâka sebeble temas ettiği ve yevmî hayatında nazarı dikkatine çarpmıyan sabite teşkilatıdır. Bunun birincisi zabitei idariyedir. Bunlar üniforma taşırlar ve ilka eyledikleri korku hissile halkın muzır harakâtı üzerinde mani bir tesir yaparlar. Zabitenin halka görünmeyen ikinci şekli zabitei Adliyedir.

Bu zabita ancak kanun ve nizama tecavüz edildiği zaman kendini gösterir.

Mahaza bu iki şekil, tatbikat sahasında çok defa yok

diğerine karışır. Bilhassa Fransada zabite teşkilâtının tenevvüü ve aynı gayeye müteveccih işlerle muhtelif makamatın aynı zamanda meşgul olması zabitenin salâhiyet ve hidematını teşviş etmiş, müşkil vaziyetler tevhit eylemiştir.

Devlet teşkilâtında Maliye, Adliye, Maarif gibi sahaların vazife ve faaliyet hudutları çok muayyendir. Halbuki zabite sahasında Fransada üç muhtelif teşkilât görüyoruz :

Belediye zabıta teşkilâtı

Şehirlerdeki devlet zabıta teşkilâtı

Umumî devlet zabıtası

Bu üç teşkilâtın hepsinde de adli ve İdarî vezaifile mükellef zabıta memurları vardır. Bu üç teşkilâtın hedefleri sırasile şunlardır.

I — Devlet zabıta teşkilâtı : Bu teşkilât dahiliye nazaretine marbut emniyeti umumiye müdüriyetidir. Zabitei idariye noktai nazarından Pariste merkezi bir teşkilâta ve vilâyetlerde mahallî teşkilâta maliktir. Paristeki merkezî teşkilât dört kısma ayrılır.

A. Fransızlara ve ecnebilere ait bütün malûmatı cem ile mükellef umumî istihbarat servisi

B. Yarışlar ve kumarlar servisi

C. Ecnebilerin hüviyet varakası servisi

D. Antropometrik fişlerin fotoğraf servisi

2 — Vilâyetlerdeki mahallî teşkilât: Garlarda, liman ve hudut şehirlerinde bulundurulan ve kozmopolit unsurları anarşistleri, ve saireyi kontrol etmekle muvazzaf olan polislerdir. Bunlar başlıca zabitei siyasiye ile iştilal eder ve bu itibarla Paris merkez teşkilâtına değil valilere tabi bulunurlar. Zabitei adliye itibarile emniyeti umumiye müdüriyeti keza merkezî ve mahallî teşkilâta maliktir. Merkezî teşkilât (vilâyet taharriyat daireleri umumî kontrolü) namını taşır, ve iki şubeye münkasemdir. Şubenin birisi, istihbarat ve

vesaik ile iştigal eder. (Haftalık zabitei cinaiye bülteni firariler bülteni, matrut ve ikametden memnu ecnebler cetveli ve saire) Diğer şube daha faaldır. Mühim taharriyatı icra ile muvazzaf bulunan müfettişler vilâyetlerde bile haizi mevkidirler.

Mahallî teşkilat her istinaf mahkemesi merkezinde teşkil edilen mintaka brigatlarıdır. Bunlar aynı zamanda Paris merkez teşkilâtına ve buldukları yerdeki müddei umumiye tabidirler. Müddei umumiler emniyeti umumiye Yüksek derecede alâkadar eden istisnâ bir vahameti haiz ceraimin tetkik ve tahkikında bunların yardımın t müracaat ederler.

Memleketin her tarafına şamil olan ve mintaka brigatları denilen bu (seyyar zabite) teşkilâtı Fransada (1907) de mösyö (Klemanso) zamanında vücade getirilmiştir. Fakat henüz tam bir inkişaf bulmamıştır. Halen zabitei idariye tamamen gayrı merkezî bir mahiyet arzeder, vilâyet komiserleri, Parise değil prefelere merbuturlar ve beledî bir zabıtabıdır. Yalnız zabitei adliye mintaka brigatlarına bağılı olmak suretile bir kumanda vahdetine maliktir. Fakat bunun da otoritesi tam değildir. Zira bazı şehirlerde meselâ Paris, Lion, Marsilya Tolon ve Nişte ayrıca ihdas edilen devlet şehir zabıta teşkilâtı bu kumanda vahdetinden ayrı bir teşekkül vücade getirmiştir. Bunlardan en bariz vasıfları haiz olan Paris devlet zabıta teşkilâtını mütalea edelim:

Paris polis müdüriyeti denilen teşkilâta gelince, bu müdüriyet gerek Pariste ve gerek Sen vilâyeti dahilinde zabitei adliye ve kısmen de zabitei idariye ile meşgul olur. Bununla beraber zabitei idariye noktai nazarından polis müdüriyeti ile Sen vilâyeti arasında vazifeler mütedahildir. Yalnız zabitei adliye hususunda Paris polis müdüriyeti emniyeti umumiye müdüriyetinden müstakil olarak hareket eder. Ve o itibarla sahası dahilindeki zabitei adliye işlerini

.....

çevirmek için vasi teşkilâta maliktir. Onbeş binden fazla memura malik olan bu teşkilâtın vasfı mümeyyizi mevzii mahiyette bir devlet zabitesi olmasıdır. Emniyeti umumiye müdüriyetinden müstakil olarak çalışır ve müdürü Dahiliye nazırı tarafından tayin olunur.

Son zamanlarda yani (1908) senesindenberi aynı teşkilât emniyeti umumiye itibarile muzır cereyanların başladığı Tulon, Marsilya, Nis gibi şehirlere de teşmil edilmiştir.

Hali hazırda yukarıda zikredilen yerler hariç olmak üzere bütün Fransada zabitei belediye usulü caridir. Ve zabitei idariye ve adliyenin reisi müntahip bir hakimdir. Zabitei belediye hidematı küçük kommünlerde polis komiserlerinin emri altındaki belediye çavuşları, köylerde kır bekçileri ile, zabitei adliye hidematı da köylerde jandarmalar ve şehirlerde belediye memurları vasıtasile ifa edilir. Zabita vazaifi bu suretle belediyelere verilmekle beraber kanunen mafevk devlet makamatının umumi mürakibesi de cari bulunmaktadır. Bu suretle belediye reisi zabitei idariye amiri sıfatile prefenin ve zabitei adliye amiri sıfatile de müddei umuminin emri altında bulunmaktadır

Diğer cihetten belediye reisi bu hidamatın tertibinde ve maiyetinin intihabında da tamamen serbest değildir. Meselâ: ordunun bir cüzü olan jandarma ona tabi değildir. Kırbekçileri belediye reisi tarafından tayin olunmakla beraber tayinleri prefe tarafından tasdik edilmek icap ettiği gibi onlar tarafından da azil edilebilirler.

Bu zabita teşkilâtının memurini zabita adedi itibarile sureti tertibine gelince; beşbinden fazla nüfusu olan şehirlerde bir polis komiseri, onbinden fazla nüfuslu şehirlerde bir komiser, daha fazla nüfuslu şehirlerde her onbin nüfus için bir komiser mevcuttur.

Nüfusu kırk bini mütecaviz olan şehirlerde zabita

teşkilâtı belediye meclisinin mütaleası alındıktan sonra Reiscümhur kararnamesile tesbit olunur. Hülâsa Fransada devlet zabıta teşkilâtının arz ettiği bu üç şekli şu suretle ifade etmek kabildir. Emniyeti umumiye müdüriyeti bütün millî ülkede umumî ve şamil şekilde haiz salâhiyet, ve Paris, Liyon, Marsilya, Tulon ve Nişte mahallî vasfı haiz bulunmaktadır. Sair şehirlerde devlet zabıtası beledî bir mahiyette kalmıştır.

Bu vaziyet devletin umumî zabıta vazifesinin bir çok parçalara inkısamını ve çok defa bunların yekdiğerinin icraat ve tedbirlerinden haberdar olmamalarını mucip olmaktadır. Aynı gayeyi haiz olan bu üç nevi teşkilâtın bazen yekdiğerile mücadeleyle girdiği bile vakidir, Bunun içindir ki bu dağınk vaziyetten hasıl olan fena netayıç yukarıda izah ettiğimiz veçhile Liyon ve Marsilya gibi mühim yerlerde teşkilâtın tevhidile zabitanın devlet merkezine ve otoritesine raptını zarurî kılmıştır. Bu da devlet zabıtasının ve zabitei umumiye halinde merkezileştirilmesi ve bütün ülkeye şamil bir teşkilâta raptı zaruretinin ispat etmektedir.

28 10 929

İstatistik U. M. Vekili

M. Celâl

Belçika Hükümetinin dahiliye ve sıhhiye nezareti merkez teşkilatından

(Mabat)

Madde 69 — Günde lâakal iki defa (saat 10 da ve 14 de) her idareden bir odacı veya müvezzi nazırın kabinesine giderek evrakı varideyi ve saireyi alıp daire amirine teslim eder.

Madde 70 — Odacılar ve müvezziler bürolarda ve dehlizlerde ancak lüzumu derecesinde kalup bu yerlerde ikamet edemezler.

Madde 71 — Öğle vakti memurlar daireden ayrılırken anahtarları nöbetçi odacı veya müvezzie teslim ederler. Nöbetçi odacı da bunları sureti mahsusada yapılan numaralı levhadaki yerlerine asar.

Madde 72 — Bina ve mobilyeye ve tathirata nezaret vazifesi bir veya müteaddit odacıya tevdi edilir. Bu vazifeye memur edilen odacı infikaki veya manii zuhur ettiği takdirde levazim işlerde meşgul memurun muvafakatile yerine başka birisini ikame etmeye mecburdur.

Madde 73 — Balâdaki vazife ile muvazzaf odacılar binanın, nazır dairesinin, ve teferruatının ve demirbaş defterinde mukayyet eşyanın hüsnü muhafazasından mesuldurlar Civarlarda, boyalarda, lağamlarda, döşemelerde, ve her nevi alât, mefruşat ve demirbaşlardaki göreceği bozuklukları haber verirler. Tathirata, tenvir ve teshine nezaret eder, odaları havalandırır, ve emrine itaate mecbur oldukları levazim

memuruna her nevi tahribatı ve bu hidematta vaki olacak intizamsızlıkları ihbar eyerler. Keza vukuunda eşyanın muhafazası için lâzım gelen tedabiri, mesuliyetleri altında derhal ittihaz ederler, ve icabında emirleri altındaki hademelere inzibatı cezalar tatbikini talep eyerler.

Bu odacılar tenvir, teshin ve saire malzemesini muhafaza ve bilâ ruhset binadan hiç bir eşyanın çıkmamasına dikkat ederler. Yangın musluklarile söndürme aletlerinin daima kabili istimal bir halde bulunmasına dikkat ederler.

Dıvarlarda, yerlerde, damlarda yapılacak tamirat esnasında ameleye nezaret ederler.

Bunlardan maada hususî talimat ile kendilerine verilecek her nevi vezaifi görürler.

B — Kapıcılar

Madde 74 — Kapıcılara ailelerde birlikte mefruş ve hükümet tarafından tenvir ve teshin edilmiş bir mesken verilir. Kapıcıların, nazırın müsaadesi olmaksızın bu meskende başkalarını yatırmaları ve bu meskene merbut olmyan bina akşamında ikamet eylemeleri memnudur.⁽¹⁾

Madde 75 — Üç kapıcının vazifesi şunlardır:

A — Hidematın icabatına göre haricî kapıları açmak ve kapamak ve bu kapıların anahtarlarını ve kendilerine tevdi edilen sair anahtarları muhafaza etmek.

B — Nezarete girmek isteyen kimselere izahat vermek kalemlerin tatil eylediği saatlardan sonra daireye yabancı kimseleri içeriye sokmamak.

C — Kendi meskenlerini ve müstemilâtını temiz tutmak.

D — Kaza vukuunda ahvalin müstaceliyeti icap ettirirse

---

¹ Bu vazife bilâhare müteehhil bir müvezzie veya odacıya verilmiştir ki zevce de zevç ile beraber çalışır. Ve bunlara verilecek muhassesat : mesken, tenvir ve teshine münhasırdır.

düçarı tehlike olan eşyanın muhafazası için lâzımgelen tedabiri mesuliyetleri tahtında itihaz eylemek.

Madde 76 — (Lüzumsuzdur)

Madde 77 — Nazır dairesi methalinin muhafazasına memur kapıcı, icabında nazırın vereceği talimat dairesinde ifayı vazife edecektir.

Madde 78 — Kalemlerin kapıcısı, kalemlerde kullanılan silgi bezlerinin tathir, muhafaza ve tevziinden mesuldür.

Madde 79 — (Lüzumsuzdur)

Madde 80 — (Lüzumsuzdur)

Madde 81 — Kapıcıların, daire mutemedinin bir ruhsatnamesini hamil olmayarak bir paketi hamilen binadan kimsenin çıkmasına mücade etmeyeceklerdir.

C — Hademeler ve silici kadınlar

Madde 82 — Hademelerin vezaifi şunlardır:

Yükleri paketleri, ağır eşyayı taşımak,

Mahrukâtı getirmek ve tevzi etmek

Lâmbaları, ocakları ve sobaları hazırlamak

Odaların havalanmasına ve temizlenmesine yardım etmek.

Şehir dahilinde muhabere evrakım, kitapları, paketleri tevzi etmek.

İcabında odacı ve müvezzilerin vazifesini görmek.

Hademeler her gün saat yediden itibaren hidemata nezaretle muvazzaf odacının emrine amade bulunmaya mecburdurlar.

Madde 83 — Hademelerin kalemler dahilinde sigara içmeleri şiddetle memnudur.

Madde 84 — Asansöre memur hademeyi müsteşar tefrik eder.

Madde 85 — Asansöre memur hademe her gün,

.....

vazifesi başına kalemlerin açılma saatından bir çeyrek evvel gelerek, akşamleyin bir çeyrek sonra ayrılır. Gaybubiyeti halinde yerine, bu işi bilen bir diğer hademe bakar. Asansöre dört kişiden fazla bindirilmesi memnudur. Kazaya meydan verecek ahval ile, asansörde vukubulacak her nevi tahribatı derhal mutemede veya bu olmadığı takdirde baş odacıya haber verir.

Asansör hademesi veya vekili bulunmadıkça asansörlerin istimali memnudur.

Madde 86 — Silici kadınlar 72 nci maddede muharrer odacının nezareti altında nezaret binasının ve mobilyenin temizlenmesile mükelleftirler. Odaları memurların vürudundan evvel ve akşamleyin ayrılmalarını müteakip havalandırırlar.

Madde 87 — Silici kadınların vazifesi 6 dan 9 - 1/2 kadardır. Bundan maada cumartesi günleri saat 14 den 17 ye kadarda çalışırlar.

D — Umumî hükümler

Madde 88 — Hademelerin nezareti umumiyesi mutemede aittir. En yakın nezaret vazifesi 72 nci madde de muharrer odacı tarafından yapılır.

Madde 89 — Gerek nazır dairesinde, gerek kalemlerde ve gerek civarda yangın vukuunda, hademelerin ihtiyaca göre çalıştırılmak üzere bilâ istisna cümlesi nezarete gelmeğe mecburdurlar.

Fasıl IX

Ahkâmı umumiye

Madde 90 — Müsteşar icabında hademelerin vezaifini talimatı mahsusa ile tevzih edecektir.

Madde 91 — Müsteşar, kalem amirlerde beraber işbu talimatnamenin ahkâmının tatbikine ve müfit görecekları sair tedabiri nazıra arzetmeye memurdurlar.

İtizar — Mecmuanın 18 inci nüshasının 1099 uncu sahifesinden sonra sehven sahife numarası 2000 olarak gösterilmiş ve bu numaralar 19 üncü nüshada tashih edilmiştir beyanı itizar olunur.

